

Transitieplan Ballast Nedam

Ten behoeve van Pensioenkring Ballast Nedam bij Stap

Versie 1.0 def van 11 augustus 2025

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	4
2.	Besluitvormingsproces	5
2.1	Besluitvormingsproces op hoofdlijnen	5
2.2	Invulling hoorrecht	7
3.	Huidige pensioenregeling Pensioenkring Ballast Nedam en overgang naar SPR.....	8
3.1	Huidige pensioenregeling Pensioenkring Ballast Nedam	8
3.2	Mijlpalen	8
3.3	Hoofdvragen.....	9
A.	Keuze contract	9
B.	Keuze voor invaren	9
4.	Doelstellingen.....	10
4.1	Uitgangspunten en doelstellingen nieuwe pensioenregeling.....	11
4.2	Uitgangspunten, doelstellingen en maatstaven transitie	11
5.	Solidaire premiereregeling – invulling nieuwe regeling.....	13
5.1	Opzet nieuwe regeling	13
5.2	Financiële opzet	16
6.	Invaren	19
6.1	Keuze Invaren.....	19
6.2	Invaarmethode en spreiding	19
6.3	Vorrangregels bij invaren	20
7.	Solidariteitsreserve en spreiding	21
7.1	Solidariteitsreserve.....	21
7.2	Spreiding	23
8.	Toetsing pensioenambitie	25
8.1	Haalbaarheid	25
8.2	Conclusie	25
9.	Compensatie	26
10.	Transitie-effecten van de wijziging van de pensioenregeling.....	27
10.1	Beoordelingsmaatstaven	27
10.2	Inzicht in transitie-effecten	28
11.	Gevoeligheidsanalyses	37
12.	Beoordeling/conclusies	41
12.1	Eindbeoordeling	41
12.2	Conclusie	42
12.3	Samenvatting	43
13.	Communicatie	44
14.	Ondertekening	45
15.	Bijlagen.....	46

Bijlage 1 - Huidige pensioenregeling Ballast Nedam	46
Bijlage 2 - Reactie Vereniging van gepensioneerden Ballast Nedam.....	47
Bijlage 3 - Veronderstellingen bij berekeningen.....	48
Bijlage 4 – Bandbreedtes en ondergrenzen	51
Bijlage 5 - Begrippenlijst	53

1. Inleiding

Als gevolg van de invoering van de Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) hebben de sociale partners van Ballast Nedam keuzes gemaakt in het kader van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Deze keuzes zijn op grond van artikel 150d PW vastgelegd in het voorliggende transitieplan. Pensioenkring Ballast Nedam had ten tijde van het schrijven van dit transitieplan een ruime dekkingraad (actuele dekkingraad 123%, beleidsdekkingraad 122% augustus 2024). Pensioenkring Ballast Nedam heeft in aanloop naar de transitie geen gebruik gemaakt van de zogenoemde Indexatie-AmvB's. Er is daarnaast geen gebruik gemaakt van het transitie-FTK. De cumulatieve toeslagachterstand bij de pensioenkring (is circa 40%). Deze achterstand bestaat uit kortingen (in totaal 10%) en daadwerkelijk gemiste toeslagen (circa 30%). Hierbij dient te worden opgemerkt dat niet alle deelnemers daadwerkelijk een achterstand van 40% hebben, dit is echter afhankelijk van de deelnemingstijd.

De aanpassing van de pensioenovereenkomst is overeengekomen in het arbeidsvoorwaardelijk overleg tussen de overlegpartijen (hierna sociale partners). De sociale partners van Ballast Nedam bestaan uit de werkgever Ballast Nedam en de centrale ondernemingsraad. Zij zijn samen in 2023 van start gegaan met het project Wet toekomst pensioenen. Binnen dit project hebben sociale partners samen onderzoek gedaan naar de gevolgen van de Wtp voor de eigen pensioenregeling bij Stap. Bij dat onderzoek is Stap nauw betrokken geweest en is door Stap de volgende informatie gedeeld:

- Uitkomsten Risicopreferentieonderzoek;
- Kaderstelling solidaire premieregeling Stap;
- Kwantitatieve analyses.

De bovengenoemde informatie heeft de basis gevormd voor de door sociale partners gemaakte keuzes in dit transitieplan. Sociale partners vertrouwen op een breed draagvlak voor de gemaakte keuzes, mede vanwege de onderlinge samenwerking en de samenwerking met Stap.

Sociale partners leggen in dit transitieplan de gemaakte keuzes, overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, vast. Hierbij gaan sociale partners in op de manier waarop de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten omgezet worden naar het nieuwe pensioenstelsel (invaren). Tot slot leggen sociale partners verantwoording af over de evenwichtigheid van de transitie.

Ballast Nedam geeft, mede namens centrale ondernemingsraad, opdracht aan Stap de aangepaste pensioenovereenkomst gelijktijdig uit te voeren met de transitie bij BPF Bouw (1 januari 2026) of kort hierop volgend. Ballast Nedam verzoekt Stap de op deze datum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen. Ballast Nedam verzoekt Stap het transitieplan binnen twee weken na ontvangst door middel van publicatie op zijn website beschikbaar te stellen aan de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden conform artikel 150d lid 3 van de Pensioenwet.

Stap beoordeelt de opdracht op uitvoerbaarheid, evenwichtigheid en haalbaarheid alvorens zij de opdracht aanvaardt. Stap zal voorafgaand aan de definitieve besluitvorming over de implementatie van de nieuwe pensioenregeling op diverse onderdelen goedkeuring vragen aan het belanghebbendenorgaan van Pensioenkring Ballast Nedam en de raad van toezicht. Het belanghebbendenorgaan van Pensioenkring Ballast Nedam en de raad van toezicht van Stap hebben geen bevoegdheden ten aanzien van dit transitieplan zelf.

Disclaimer

De in dit transitieplan opgenomen berekeningen, prognoses en scenarioanalyses zijn gebaseerd op de op dit moment beschikbare informatie, wet- en regelgeving, scenario's en gehanteerde uitgangspunten. Deze resultaten dienen uitsluitend ter illustratie en geven een indicatie van de mogelijke uitkomsten van de transitie naar de Wet toekomst pensioenen.

De uiteindelijke effecten van de transitie worden pas op of na de transitiedatum volledig duidelijk en kunnen afwijken van de gepresenteerde resultaten. Dit kan het gevolg zijn van toekomstige wijzigingen in wet- en regelgeving, economische en marktomstandigheden, actuariële uitgangspunten of andere relevante factoren.

Aan de in dit document opgenomen informatie kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. De betrokken partijen aanvaarden geen aansprakelijkheid voor enige schade die voortvloeit uit het gebruik van de gepresenteerde scenario's, prognoses of uitkomsten.

2. Besluitvormingsproces

2.1 Besluitvormingsproces op hoofdlijnen

In 2023 is het project Wet toekomst pensioenen opgestart door sociale partners van Ballast Nedam. Stap is als pensioenuitvoerder betrokken bij dit project. De sociale partners hebben hiervoor een projectgroep opgericht, die het inhoudelijke deel van het onderzoek heeft gedaan. De sociale partners zijn in dit proces begeleid door een (externe) adviseur.

De kwantitatieve analyses voor de sociale partners zijn gemaakt door Stap. In deze analyse zijn meerdere scenario's doorgerekend en zijn gevoeligheidsanalyses uitgevoerd. De uitkomsten van deze analyses zijn uitgedrukt in de wettelijk voorgeschreven maatstaven. Stap heeft de analyses toegelicht in de projectgroep. Daarnaast heeft gedurende het proces afstemming met Stap plaatsgevonden over de financiële opzet en kaders van een single client SPR-kring.

Sociale partners kijken terug op een plezierig verlopen project waarbij complexe onderwerpen goed zijn uitgediept en met elkaar besproken. De samenwerking met Stap is goed gegaan, waarbij ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid betrokken is geweest.

In de onderstaande tabel is het tijdschema van het besluitvormingsproces opgenomen

Tijdschema	
November 2023	Start project
December 2023	Contractkeuze en invaarbesluit o.b.v. risicopreferentie-onderzoek en kwantitatieve analyses
Januari – November 2024	Verdiepingsfase (financiële opzet)
November 2024 – April 2025	Ontwerpfase (concept transitieplan)
April – Mei 2025	Afstemming vereniging gepensioneerden (Hoorrecht)
Mei – Juli 2025	Besluitvormingsfase (transitieplan)

Op 14 april 2025 is het concept transitieplan vastgesteld door sociale partners. Dit concept-document is daarna gebruikt in de informatievoorziening voor de achterbanraadpleging. Daaruit is gebleken dat de

achterbannen positief staan tegenover de nieuwe pensioenregeling, het invaren en de compensatie zoals beschreven in het concept transitieplan. Op 29 juli 2025 is het transitieplan vastgesteld door de sociale partners en voorgelegd aan Stap voor de opdrachtaanvaarding en implementatie.

Van de door de overheid ingestelde transitiecommissie (artikel 150h van de Pensioenwet) is geen gebruik gemaakt.

2.2 Invulling hoorrecht

De Vereniging gepensioneerden Ballast Nedam voldoet aan de voorwaarden van artikel 44a van het Besluit toekomst pensioenen en is conform artikel 150g van de Pensioenwet in de gelegenheid gesteld te worden gehoord en heeft schriftelijk inbreng kunnen geven op dit transitieplan. Hiervoor is tijdig overleg geweest tussen sociale partners en de vereniging en is de vereniging een redelijke termijn gegund om van het hoorrecht gebruik te maken.

Sociale partners hebben tijdens de totstandkoming van het transitieplan met de vereniging afgestemd over de richting waaraan gedacht wordt op relevante thema's. Op 14 april 2025 heeft Ballast Nedam aan vereniging de conceptversie van dit transitieplan gestuurd met daarin alle inhoudelijke voornemens, met het verzoek de conceptversie uiterlijk 26 mei 2025 beoordeeld te hebben. De vereniging heeft daarop tijdig gereageerd en op 16 juni 2025 haar schriftelijke definitieve reactie ontvangen, deze reactie is bijgevoegd in [Bijlage 2]. De kern van deze reactie is dat de vereniging het (concept)transitieplan positief beoordeelt.

Tijdens het eerste overleg met de sociale partners op 10 december 2024 heeft de vereniging drie kritische aandachtspunten ingebracht met betrekking tot de voorkeursvariant van de sociale partners voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Deze punten betroffen:

- de inzet van de solidariteitsreserve,
- de toedeling van vermogen aan slapers, en
- het ongedaan maken van pensioenkortingen uit het verleden.

De sociale partners hebben op 12 maart 2025 schriftelijk gereageerd op deze punten en hun zienswijze nader toegelicht en onderbouwd. Deze reactie is opgenomen in bijlage 2.

Voor de vereniging was deze toelichting afdoende. Na ontvangst van het concepttransitieplan op 17 april 2025 en het daaropvolgende overleg op 20 mei 2025, heeft de vereniging op 16 juni 2025 een formele reactie gegeven waarin zij het (concept)transitieplan definitief positief beoordeelt.

De sociale partners hebben met waardering kennisgenomen van de positieve reactie van de vereniging op het transitieplan in het kader van het hoorrecht. Sociale partners danken de vereniging voor de zorgvuldige bestudering van het plan en voor de constructieve houding in dit belangrijke traject.

Het doet sociale partners goed te vernemen dat de vereniging zich kunt vinden in de uitgangspunten en keuzes die in het transitieplan zijn gemaakt. Sociale partners zien de steun als een belangrijke bevestiging van de zorgvuldigheid waarmee sociale partners het proces hebben doorlopen, met oog voor evenwichtige belangenbehartiging van alle betrokkenen.

3. Huidige pensioenregeling Pensioenkring Ballast Nedam en overgang naar SPR

In dit hoofdstuk wordt de pensioenregeling van Pensioenkring Ballast Nedam beschreven. Het betreft een gesloten pensioenregeling die bij het toenmalige Stichting Pensioenfonds Ballast Nedam op 1 januari 2019 is beëindigd. Tot 1 januari 2016 bouwde deelnemers pensioen op in de basispensioenregeling bij pensioenfonds Ballast Nedam. Vanaf 1 januari 2016 is de basisregeling voortgezet bij BPF Bouw. Daarnaast bestond er nog een excedent regeling bij pensioenfonds Ballast Nedam. Deze is stopgezet per 1 januari 2019. In 2019 heeft er waardeoverdracht plaatsgevonden van alle pensioenaanspraken en -rechten naar Pensioenkring Ballast Nedam bij Stap en is pensioenfonds Ballast Nedam geliquideerd.

3.1 Huidige pensioenregeling Pensioenkring Ballast Nedam

De hoofdlijnen van de pensioenregeling van Pensioenkring Ballast Nedam worden onderstaand beschreven.

Pensioenregeling	De pensioenregeling is een voorwaardelijke middelloonregeling met voorwaardelijke toeslagen. De pensioenregeling heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst. Het betreft een zogenoemde gesloten pensioenkring. Er vindt geen actieve pensioenopbouw plaats met uitzondering van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid.
Pensioenleeftijd	De pensioenregeling kent verschillende pensioenaanspraken met verschillende pensioenleeftijden
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Bij arbeidsongeschiktheid wordt de pensioenopbouw geheel of gedeeltelijk voortgezet, afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid.

3.2 Mijlpalen

Sociale partners geven opdracht aan Stap om de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 oktober 2026 uit te voeren.

Datum	Mijlpaal
December 2024	Concept arbeidsvoorwaardelijke afspraken (type contract, vul en toedelingsregels) door sociale partners
April 2025	Concept transitieplan opgeleverd door sociale partners
April – juli 2025	Afstemming concept met achterban + Hoorrecht
Juli 2025	Finaal concept
Juli 2025	Indiening transitieplan bij Stap i.h.k.v. Opdrachtaanvaarding

Juli 2025	Start opdrachtaanvaarding Stap
1 oktober 2025	Uiterste inzenddatum implementatieplan en communicatieplan
oktober 2025	Opdrachtbevestiging door Stap
september 2026	Go /no go moment voor de transitie
1 oktober 2026	Definitief transitiemoment naar gewijzigde pensioenregeling inclusief invaren

Sociale partners hebben in overleg met Stap de beoogde transitiedatum bepaald op 1 oktober 2026 . Hierbij is eveneens afgesproken dat als het traject ergens vertraging oploopt, een uitstel van de transitiedatum uiterlijk tot 1 januari 2027 ook acceptabel is.

3.3 Hoofdvragen

De Wet toekomst pensioenen brengt veel grote wijzigingen met zich mee voor de manier waarop het pensioen van deelnemers wordt opgebouwd en door het pensioenfonds wordt beheerd.

Voor de sociale partners was het belangrijk dat ze bij het opstellen van de nieuwe pensioenregeling alle opties goed in overweging namen en niet voortijdig keuzes zouden uitsluiten. Sociale partners zijn een onderzoek gestart waarin onderstaande hoofdvragen centraal stonden:

- A. Keuze contract de solidaire premiereregeling (SPR) of de flexibele premiereregeling (FPR)?
- B. Is het passend voor de deelnemers van Pensioenkring Ballast Nedam om reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen?

Hieronder zijn per hoofdvraag het antwoord en de onderliggende argumenten van sociale partners opgenomen.

A. Keuze contract

De sociale partners hebben na intensief overleg gekozen voor de solidaire premiereregeling, omdat deze meer mogelijkheden biedt tot het collectief en solidair delen van risico's, het dempen van het risico op grote schommelingen van de ingegane pensioenen en het behalen van welvaartswinst voor het collectief aan deelnemers. Daarbij is er ook sprake van intergenerationele risicodeling, financiële mee- en tegenvallers collectief worden gedeeld tussen verschillende generaties, wat zorgt voor stabielere pensioenuitkomsten. Tevens worden de deelnemers in de solidaire premiereregeling zoveel mogelijk ontzorgd (minder keuzemogelijkheden). De keuze voor de solidaire premiereregeling is mede gebaseerd op de uitkomsten van deelnemersonderzoeken die zijn uitgevoerd door Stap. Het is aannemelijk dat een substantieel deel van de deelnemers ook pensioen heeft opgebouwd bij BPF Bouw. De nieuwe regeling van BPF Bouw gaat uit van een solidaire premiereregeling. Omdat beide regeling uitgaan van dezelfde nieuwe regeling worden de pensioenen van de deelnemer zoveel mogelijk op een gelijke wijze behandeld. Dit komt de uitlegbaarheid ten goede.

B. Keuze voor invaren

De sociale partners vragen Stap de per 1 oktober 2026 opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten in te varen in de solidaire premiereregeling middels een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet. De argumenten hiervoor zijn :

- een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering tegen zo laag mogelijke kosten. Door de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen hoeft de pensioenregeling niet onder het huidige FTK in stand te blijven bij Stap. Dit komt een efficiënte en effectieve pensioenuitvoering ten goede. Dit uit zich onder andere in lagere uitvoeringskosten, schaalvoordelen bij beleggingen en risicodeling, meer inzichtelijkheid voor en betere

uitlegbaarheid naar deelnemers. De pensioenuitvoering wordt hiermee ook meer toekomstbestendig;

- invaren leidt tot een beter verwacht pensioenresultaat voor de deelnemer dan premievrij achterlaten van de opgebouwde pensioenaanspraken in een FTK-omgeving. Analyses laten zien dat invaren voor huidige groepen deelnemers betere resultaten laten zien. Dit komt met name doordat “genoeg = genoeg” wordt losgelaten (in FTK is “uitdelen” beperkt tot de indexatie), beperktere buffervorming en door de meer gerichte allocatie van rendement naar risico;
- de sociale partners zijn er voorts van overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor alle belanghebbenden;
- de huidige buffers stellen partijen in staat om een solidariteitsreserve te vormen om in voldoende mate nu en in de toekomst schommelingen van de pensioenuitkeringen op te vangen/te beperken.

De sociale partners onderkennen ook de volgende nadelen:

- het verdelen van het collectief vermogen is complex en brengt juridisch risico met zich mee. Dossiervorming en goede onderbouwing van met name evenwichtigheid is noodzakelijk, maar kan deze juridische risico's niet volledig wegnemen;
- de voorspelbaarheid van het pensioen in de opbouwfase is lager dan in het huidig pensioenstelsel. Op de pensioendatum kan het pensioen – als het tegenzit – in een lager pensioen resulteren dan verwacht;
- de impact van invaren is op voorhand niet volledig vast te stellen. Zo is het onzeker hoe hoog de dekkingsgraad op het uiteindelijke invaarmoment is. De onzekerheid wordt ten dele gemitigeerd door meerdere dekkingsgraden door te rekenen (zie hiervoor hoofdstuk 11 ‘Gevoeligheidsanalyse transitie-effecten’).

De hiervoor genoemde voordelen wegen volgens de sociale partners ruimschoots op tegen de beschreven nadelen.

De sociale partners verzoeken Stap bij het invaren initieel de standaardmethode te gebruiken omdat:

- de standaardmethode is uitlegbaar en herleidbaar. De methodiek is herleidbaar omdat de berekeningswijze transparant en verifieerbaar is;
- de standaardmethode is fondsonafhankelijk en kijkt alleen naar de dekkingsgraad om te bepalen hoeveel pensioenvermogen iemand meekrijgt;
- de standaardmethode sluit aan bij de bestaande regels in het FTK in geval van toeslagen en kortingen. De waarderingssystematiek met jaarlijkse voor alle deelnemers gelijke kortingen of toeslagen zorgt ervoor dat net als in het FTK jongeren een groter deel van een tekort of overschot toegerekend krijgen dan ouderen;
- er is enige vrijheid voor het fondsbestuur om binnen wettelijk voorgeschreven kaders te schuiven tussen persoonlijke pensioenvermogens, ten behoeve van evenwichtigheid (de mate waarin is afhankelijk van de dekkingsgraad);
- het is de default op basis van wetgeving.

4. Doelstellingen

Onderdeel van het transitieplan zijn:

- de uitgangspunten en doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling: aan welke voorwaarden zou de nieuwe pensioenregeling moeten voldoen?
- de transitiedoelstellingen: aan welke voorwaarden zou de transitie moeten voldoen?

De transitiedoelstellingen zijn door de sociale partners vastgesteld en geconcretiseerd door het vaststellen van objectieve kwantitatieve maatstaven en bandbreedtes..

Of de transitiedoelstellingen daadwerkelijk behaald kunnen worden is afhankelijk van de financiële positie (dekkingsgraad) van de Pensioenkring Ballast Nedam bij Stap op het moment van invaren. De transitiedoelstellingen moeten daarom in samenhang met voorrangregels worden gezien. Deze

voorrangsregels bepalen welke transitiedoelstellingen voorrang hebben boven andere transitiedoelstellingen.

Tevens is in dit hoofdstuk weergegeven vanaf wanneer de financiële positie van de Pensioenkring Ballast Nedam (niveau van de dekkingsgraad) dusdanig is dat de gemaakte afspraken uit het transitieplan niet meer toereikend zijn, welke alternatieve afspraken van toepassing zijn indien de Pensioenkring Ballast Nedam op het moment van invaren een dergelijke dekkingsgraad heeft en de procedure die voor deze situatie is afgesproken.

4.1 Uitgangspunten en doelstellingen nieuwe pensioenregeling

De sociale partners hebben als uitgangspunten van de nieuwe pensioenregeling benoemd:

- de opgebouwde en ingegane pensioenen gaan over (worden ingevaren) naar een solidaire premiereregeling met een collectieve uitkeringsfase (met gelijke procentuele aanpassingen van de uitkeringen);
- Stabiliteit en voorspelbaarheid van de uitkeringen wordt als belangrijk ervaren;
- er is sprake van een solidariteitsreserve:
 - de reserve wordt voornamelijk gebruikt om de nominale daling van de pensioenuitkeringen (door financiële risico's) te voorkomen;
 - er wordt door deelnemers evenwichtig bijgedragen aan het stabiliseren van de pensioenuitkeringen. Evenwichtig betekent in dit kader dat er op voorhand geen herverdeling optreedt tussen deelnemers die bijdragen aan en/of profiteren van de reserve;
 - de reserve moet ook voor toekomstige generaties een stabiele pensioenuitkering kunnen waarmaken. Hier moeten de vul- en uitdeelregels op aansluiten.
- ongewenste buffervorming en vermogensoverdrachten bij de inrichting van de solidariteitsreserve moet worden voorkomen;
- er wordt toenemend bescherming geboden aan bijna-gepensioneerden naar mate de pensioenleeftijd dichterbij komt en sprake is van een steeds voorspelbaarder wordende uitkering;
- er is sprake van een pensioenregeling waarbij complexiteit om uit te voeren zoveel mogelijk wordt vermeden (zoveel als mogelijk standaardisatie door de pensioenuitvoerder);
- nadelige gevolgen van de overgang naar het nieuwe stelsel moeten zoveel mogelijk worden voorkomen;

4.2 Uitgangspunten, doelstellingen en maatstaven transitie

Kwalitatieve doelstellingen

De sociale partners streven naar een evenwichtige transitie. De sociale partners zijn van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie van de pensioenregeling wanneer voldaan is aan de volgende kwalitatieve doelstellingen:

1. Iedereen zou er (in enigszins gelijke mate) op vooruit moeten gaan.
2. De transitie moet ervoor zorgen dat de nieuwe regeling zo goed mogelijk van start kan gaan.
3. De ingegane uitkeringen worden zoveel als mogelijk beschermd

Kwantitatieve doelstellingen

Sociale partners geven de volgende kwantitatieve doelstellingen mee voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling (uitgaande van invaren, zie hiervoor Hoofdstuk 6 'Invaren':

1. *Ten minste gelijke uitkering voor en na transitie voor pensioengerechtigden.* De eerste uitkering onder de nieuwe pensioenregeling is tenminste gelijk aan de laatste uitkering onder de huidige regeling. Er mag geen sprake zijn van korten teneinde het invaren mogelijk te maken
2. *Verwachte gemiddelde reële uitkeringen (over uitkeringsduur) voor en na transitie minimaal gelijk:* De over de uitkeringsduur gemiddelde pensioenuitkeringen voor de huidige en

toekomstige pensioengerechtigden zijn in het mediane scenario in de nieuwe pensioenregeling tenminste gelijk aan de over de uitkeringsduur gemiddelde uitkeringen onder de huidige pensioenregeling;

3. *Starten met een goede (robuuste) regeling in de nieuwe pensioenstelsel:* De ingegane uitkeringen worden beschermd tegen dalingen door de solidariteitsreserve, waarbij de pensioenuitkeringen niet te vaak en met een te groot percentage moeten worden verlaagd;
4. *Bij transitie mogen er niet te grote verschillen in uitkomsten zijn tussen deelnemersgroepen en/of leeftijdscohorten:* Dit betekent niet dat iedereen er evenveel op voor- of achteruit gaat, maar dat verschillen onderbouwd kunnen worden en dat er geen onevenredig nadeel mag zijn voor deelnemersgroepen en/of leeftijdscohorten.

De realisatie van de doelstellingen en daarmee de evenwichtigheid wordt op totaal niveau beoordeeld. Dat vindt plaats op basis van de onderstaande tabel opgenomen maatstaven. De maatstaven voor doelstellingen zijn verder toegelicht in hoofdstuk 10 en verder uitgewerkt.

Maatstaven

Bij de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie worden de onderstaande maatstaven gehanteerd.

Transitiedoel	Gehanteerde maatstaf	Toelichting
Ten minste gelijke uitkering voor en na transitie voor de pensioengerechtigden	Verandering eerste uitkering na transitie	De verandering van de eerste uitkering na invaren mag voor pensioengerechtigden niet negatief zijn.
Verwachte gemiddelde reële uitkeringen (over uitkeringsduur) voor en na transitie minimaal gelijk	Gemiddelde reële uitkeringen	De transitie naar de nieuwe regeling moet voor alle deelnemersgroepen (en leeftijdscohorten) naar verwachting leiden tot een hoger pensioenresultaat. Dit wordt vertaald dat op moment van transitie de verwachte uitkeringen voor (toekomstige) pensioengerechtigden (<u>in de mediaan</u>) ten minste gelijk aan de verwachte uitkeringen van continuering van de huidige pensioenregeling.
Robuuste start nieuwe regeling (huidige pensioengerechtigden en toekomstige pensioengerechtigden)	Kans op en omvang van verlaging van de uitkeringen.	Door inzet van solidariteitsreserve ¹ moeten de uitkeringen van (toekomstige) pensioengerechtigden zoveel mogelijk worden beschermd. Hoewel er geen sprake is van een volledige bescherming moet de kans en de omvang van verlagingen door inzet van de solidariteitsreserve worden beperkt, ook in vergelijking met de situatie dat er geen solidariteitsreserve is.

¹ De inrichting van de solidariteitsreserve wordt door Stap separaat beoordeeld aan de hand van de wettelijke gestelde voorwaarden, zoals opgenomen in de wettelijke regeling: "regeling rekenmethoden onderbouwing solidariteitsreserve en risicodelingsreserve pensioenuitvoerders".

Geen te grote verschillen tussen groepen en leeftijdscohorten	Pensioenverwachtingen Gemiddelde reële uitkeringen in het 5%, 25%, 50% (mediaan) en 95%-percentiel Delta netto profijt	De transitie als geheel moet er niet toe leiden dat bepaalde (deel)groepen onevenredig benadeeld of bevoordeeld worden. Voor de beoordeling wordt uitgegaan van de wettelijke maatstaven en per maatstaf is een ondergrens vastgesteld. Deze ondergrenzen zijn gedifferentieerd naar status (deelnemer, gewezen deelnemer en pensioengerechtigden), leeftijd en economische scenario's.
---	--	--

5. Solidaire premiereregeling – invulling nieuwe regeling

Na het beantwoorden van de hoofdvragen heeft verdiepend onderzoek plaatsgevonden naar de invulling van de pensioenregeling en de transitie.

Voor wat betreft de nieuwe pensioenregeling zijn door de sociale partners vier uitgangspunten opgesteld die centraal stonden bij de inrichting van de nieuwe pensioenregeling. Alle gemaakte keuzes zijn getoetst aan de hand van deze uitgangspunten:

- Er komt een goede pensioenregeling voor werknemers met de kwaliteit van de huidige pensioenregeling. Binnen deze pensioenregeling er, naast het ouderdomspensioen, een goede dekking van het nabestaandenpensioen.
- Er komt een solidaire premiereregeling met robuuste vulling en evenwichtige verdeling, zonder onnodige buffers.
- De samenwerking met Stap wordt voortgezet waarbij de nieuwe pensioenregeling goed uitvoerbaar moet zijn voor de pensioenuitvoerder.
- De nieuwe pensioenregeling valt binnen de standaarden van Stap voor SPR-regelingen om zo (te) hoge uitvoeringskosten te voorkomen.

In de volgende paragrafen wordt de invulling van de nieuwe pensioenregeling en de financiële opzet van de nieuwe pensioenregeling beschreven. Dit geeft een goed overzicht van de effecten van de nieuwe regeling.

In de bijlage bij dit transitieplan zijn de uitgangspunten van de berekeningen opgenomen.

5.1 Opzet nieuwe regeling

De belangrijkste kenmerken van de huidige en nieuwe regeling zijn in de onderstaande tabel weergegeven:

Onderdeel	Huidige pensioenregeling	Nieuwe pensioenregeling
Soort pensioenregeling	Uitkeringsovereenkomst (middelloon)	Solidaire premieregeling
Karakter	Gesloten regeling, geen actieve deelnemers	Gesloten regeling, geen actieve deelnemers
Premie	N.v.t., geen actieve opbouw	N.v.t., geen actieve opbouw
Toeslagverlening	Voorwaardelijk, (alleen) te financieren uit het beleggingsrendement	Wettelijk geen toeslagverlening meer (verhogingen vinden plaats op basis van beleggingsresultaten)
Pensioen(richt)datum	67 jaar	67 jaar
Toetredingsleeftijd	N.v.t.	N.v.t.
Ouderdomspensioen	Premievrij opgebouwd ouderdomspensioen	Invaren van opgebouwde aanspraken
Nabestaandenpensioen	Jaarlijks levenslang partnerpensioen (opbouwbasis): 70% van het premievrije opgebouwde ouderdomspensioen	Respecteren eerbiedigende werking opgebouwde partnerpensioen, wel inbreng in nieuwe pensioenstelsel (invaren).
Partnerbegrip	1. De man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerdde voor de (vervroegde) pensioendatum is gehuwd; 2. De man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerdde bij de burgerlijk stand een geregistreerd partnerschap als omschreven in het Burgerlijk wetboek is aangegaan voor de (vervroegde) pensioendatum 3. Als 1 en 2 niet van toepassing zijn: de man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerdde een samenlevingsverband heeft en die op uitdrukkelijk verzoek van de (gewezen) deelnemer als partner wordt aangemerkt voor de (vervroegde) pensioendatum, onder specifieke voorwaarden die in het pensioenreglement zijn benoemd.	Conform aangepast partnerbegrip in Wet toekomst pensioenen.
Wezenpensioen	Tijdelijk tot leeftijd 18 jaar van het kind of bij studie tot uiterlijk 27 jaar (opbouwbasis): 14% van het opgebouwde	Respecteren eerbiedigende werking opgebouwd wezenpensioen, wel inbreng in nieuwe pensioenstelsel (invaren).

Onderdeel	Huidige pensioenregeling	Nieuwe pensioenregeling
	premienvrij ouderdomspensioen (verdubbeling bij volle wees)	
Pensioengevend salaris	n.v.t (geen opbouw)	n.v.t. (geen opbouw)
Franchise	n.v.t. (geen opbouw)	n.v.t. (geen opbouw)
Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid	Dekking blijft ongewijzigd. Perspectief verandert niet.	
Flexibiliseringsmogelijkheden	Blijft ongewijzigd (wettelijke mogelijkheden). Ook 'eenmalige uitkering' bij pensioneren.	

5.2 Financiële opzet

Bij het ontwerpen van de nieuwe pensioenregeling waren evenwichtigheid en uitvoerbaarheid belangrijke criteria voor de invulling van de nieuwe regeling. Om dit vast te stellen heeft afstemming plaatsgevonden met Stap om te analyseren op welke wijze de invulling van de nieuwe regeling evenwichtig en robuust geïmplementeerd kan worden in de administratie en werkwijze van Stap voor Pensioenkring Ballast Nedam. Stap heeft hierin eigen keuzes te maken in de financiële opzet van de nieuwe pensioenregeling voor Pensioenkring Ballast Nedam. Binnen de financiële opzet van de solidaire premieregeling is de invulling van de solidariteitsreserve een onderwerp waar sociale partners een eigen rol in hebben door het vaststellen van de doelen van deze solidariteitsreserve.

Sociale partners hebben – met inachtneming van de criteria zoals hiervoor genoemd – de volgende doelen voor de solidariteitsreserve geformuleerd:

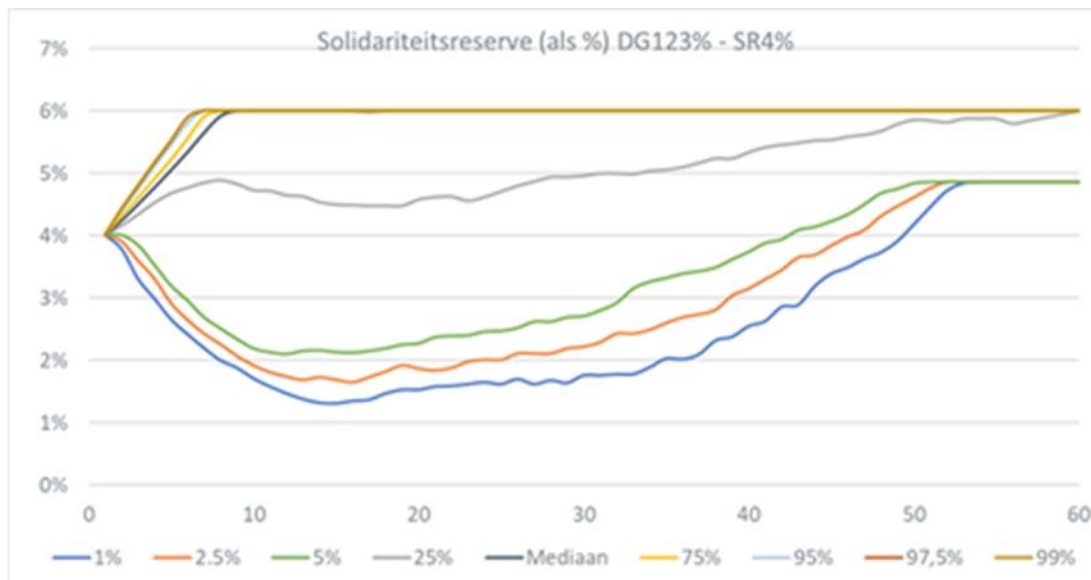
- 1) Voorkomen/beperken dalen uitkering gepensioneerden;
- 2) Voorkomen negatief vermogen (bij opheffen leenrestrictie, dit is ter besluitvorming door Stap voor Pensioenkring Ballast Nedam, na acceptatie van het transitieplan).

Andere doelen (zoals inflatiebescherming of langlevenrisico's) zijn ook overwogen, maar leiden tot te weinig meerwaarde. Sociale partners hebben gezien dat deze doelen kostbaar zijn en veel buffers vragen dan wel grote schokken geeft in de buffers, waardoor deze minder robuust is. Hiermee kon de evenwichtigheid van het vullen en uitdelen van de solidariteitsreserve met deze doelen, onvoldoende geborgd worden. Ook Stap heeft analyses hiervan gemaakt en onderschrijft deze conclusies.

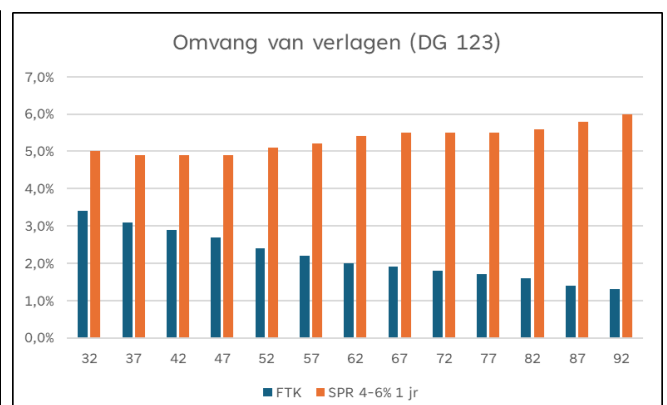
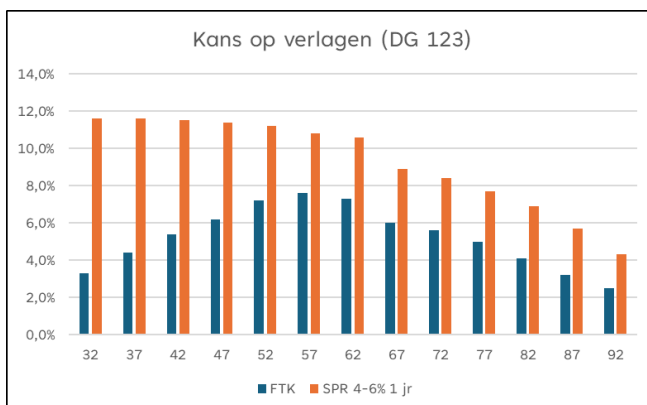
Stap besluit over het vullen en uitdelen van de solidariteitsreserve voor Pensioenkring Ballast Nedam. Onderstaande uitgangspunten zijn voor sociale partners belangrijk:

- De solidariteitsreserve wordt beperkt gevuld bij de start met 4%-punt vanuit de huidige dekkingsgraad (buffers);
- Jaarlijks wordt de solidariteitsreserve aangevuld met maximaal 5% van het behaalde overrendement van de gepensioneerden (degene die bij aanvang ook direct profijt hebben van de solidariteitsreserve);
- De solidariteitsreserve groeit door tot maximaal 6% van het vermogen. Bij overschrijden van het maximum van 6% wordt het meerdere verdeeld over alle deelnemers;
- Uitdelen vindt jaarlijks plaats als de nominale uitkering gekort zou moeten worden en dan maximaal ter hoogte van de jaarlaag van de uitkering;
- Jaarlijks wordt maximaal 20% onttrokken aan de solidariteitsreserve en daardoor kan deze in beginsel niet leeg raken.

In onderstaande figuur is het verloop van de solidariteitsreserve weergegeven in een periode van 60 jaar. Hierin is te zien dat de reserve het maximum kan bereiken, maar in het mediane verloop is een stabiel beeld te zien zonder teveel schokken. Hiermee is de solidariteitsreserve robuust ingericht met een stabiel verloop.

In onderstaande figuren is te zien dat Doel 1 ‘Voorkomen/beperken dalen uitkering gepensioneerden’ goed wordt gehaald. De kans op verlagen van pensioen en omvang van de verlaging is hoger dan in het huidige stelsel, maar is volgens sociale partners nog wel te overzien

Voor de verdere invulling van de financiële opzet moet Stap de keuzes maken en heeft Stap deels al keuzes gemaakt voor Pensioenkring Ballast Nedam. In onderstaande tabel is een overzicht van deze keuzes weergegeven.

Onderdeel	Huidige pensioenregeling	Nieuwe pensioenregeling
Risicohouding	Vastgesteld door Stap, periodiek te herijken, en te bespreken met sociale partners.	Vast te stellen door Stap, periodiek te herijken.
Beleggingsbeleid	Eén beleggingsbeleid voor de Pensioenkring bij Stap. Rendementen worden toegevoegd aan de dekkingsgraad van de pensioenkring,	Er blijft sprake van één beleggingsbeleid. De rendementen worden toebedeeld op basis toedelingsregels die afhankelijk is van leeftijd. Ten aanzien van het beschermingsrendement geldt dat de theoretische methode van toepassing. Stap zal het strategisch beleggingsbeleid vaststellen na goedkeuring van het belanghebbendenorgaan. Dit beleid moet passen binnen de risicohouding van de pensioenkring.
Uitkeringsbeleid	Op basis van financieel toetsingskader, uitkering op basis van aanspraak en toeslagverlening/korting op basis van dekkingsgraad	Projectierendement o.b.v. rentetermijnstructuur zonder op-of afslag Variabele uitkering (collectief) Geheugenloos spreiden (periode drie jaar)
(Minimaal) vereist eigen vermogen	Op basis van financieel toetsingskader: minimaal vereist eigen vermogen (5%) en vereist eigen vermogen (circa 20-30%).	Circa 2% van het belegd vermogen. Het minimaal vereist eigen vermogen is een toets-grootheid.
Operationeel vermogen	Niet van toepassing (eventuele administratieve correcties lopen via de dekkingsgraad van het pensioenfonds)	
Solidariteitsreserve	Niet van toepassing (solidariteitsstromen lopen via de dekkingsgraad en het premiebeleid)	Doel van de reserve: - Voorkomen/beperken dalen uitkering gepensioneerden - Voorkomen negatief vermogen Keuzes: - Beperkte vulling reserve bij start (4% van het belegd vermogen) - Vulling uit rendement van gepensioneerden (5% van het overrendement) - Maximale solidariteitsreserve is 6% - Bij overschrijden van het maximum wordt het meerdere verdeeld over alle deelnemers
Grondslagen	Sterftetafels actuariel genootschap, correctiefactoren (gehuwdheid e.d.)	Ongewijzigd ten opzichte van huidig.

6. Invaren

6.1 Keuze Invaren

De sociale partners verzoeken Stap de per 1 oktober 2026 opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling middels een interne collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet. De belangrijkste argumenten hiervoor zijn dat:

- de sociale partners streven naar een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering;
- tegen zo laag mogelijke kosten. Door de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen behoeft geen pensioenregeling onder het huidige FTK in stand te blijven bij Stap. Dit komt een efficiënte en effectieve pensioenuitvoering ten goede. Dit uit zich onder andere in lagere uitvoeringskosten, schaalvoordelen bij beleggingen en risicodeling. De pensioenuitvoering wordt hiermee ook meer toekomstbestendig;
- invaren leidt tot een beter verwacht pensioenresultaat voor de deelnemer dan premievrij achterlaten van de opgebouwde pensioenaanspraken in een FTK-omgeving. Na invaren zijn de voordelen van het nieuwe pensioenstelsel ook van toepassing op de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane -rechten;
- analyses laten zien dat invaren voor huidige groepen deelnemers betere resultaten laten zien. Dit komt met name doordat “genoeg = genoeg” wordt losgelaten (in FTK is “uitdelen” beperkt tot de - gemaximeerde - indexatie) en door de meer gerichte allocatie van rendement naar risico;
- de sociale partners zijn er voorts van overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor gewezen deelnemers, gewezen partners, gepensioneerden en Ballast Nedam zelf. Dit blijkt ook uit hoofdstuk 10;
- de huidige buffers stellen partijen in staat om een solidariteitsreserve te vormen om in voldoende mate tegenslagen/volatiliteit nu en in de toekomst op te vangen/te beperken.

De sociale partner onderkennen ook de volgende nadelen:

- het verdelen van het collectief vermogen is complex en brengt juridisch risico met zich mee. Dossiervorming en goede onderbouwing van met name evenwichtigheid is noodzakelijk, maar kan deze juridische risico's niet volledig wegnemen;
- de voorspelbaarheid van het pensioen in de opbouwphase is lager dan in het huidige pensioenstelsel. Op de pensioendatum kan het pensioen – als het tegenzit – in een lager pensioen resulteren dan verwacht;
- De impact van invaren is op voorhand niet volledig vast te stellen. Zo is het onzeker hoe hoog de dekkinggraad op het uiteindelijke invaarmoment is. De onzekerheid wordt ten dele gemitigeerd door meerdere dekkinggraden door te rekenen (zie hiervoor hoofdstuk 11).

De hiervoor genoemde voordelen wegen volgens de sociale partners ruimschoots op tegen de beschreven nadelen.

6.2 Invaarmethode en spreiding

De sociale partners verzoeken Stap bij het invaren de standaardmethode te gebruiken omdat:

- het is de default op basis van wetgeving;
- de standaardmethode is uitlegbaar en herleidbaar. De methodiek is herleidbaar omdat de berekeningswijze transparant en verifieerbaar is;
- de standaardmethode is fondsonafhankelijk en kijkt alleen naar de dekkinggraad om te bepalen hoeveel pensioenvermogen iemand meekrijgt;
- er is, voor zover gewenst, enige vrijheid voor het fondsbestuur om te schuiven tussen persoonlijke pensioenvermogens, ten behoeve van evenwichtigheid (de mate waarin is afhankelijk van de dekkinggraad).

Afwijkende spreidingstermijn

De standaardmethode, waarbij de toedeling van het vermogen plaats vindt in tien jaar na invaren (spreidingstermijn), sluit aan bij de bestaande regels in het FTK in geval van toeslagen en kortingen. De waarderingssystematiek met jaarlijkse voor alle deelnemers gelijke kortingen of toeslagen zorgt ervoor dat net als in het FTK jongeren een groter deel van een tekort of overschot toegerekend krijgen dan ouderen.

Sociale partners hebben expliciet aandacht besteed aan de positie van met name (bijna) gepensioneerden. Ten tijde van het schrijven van dit transitieplan is sprake van achtergestelde toeslagverlening. Deze bedraagt cumulatief eind 2024 circa 40%. De achterstand bestaat uit verleende kortingen (3% per en 7% per) en gemiste toeslag van circa 30%. Een standaard spreidingstermijn van 10 jaar zorgt dat deze groep (bijna) gepensioneerden pas later het voordeel hebben van de transitie.

Sociale partners zijn van mening dat het in te varen vermogen niet expliciet is aan te wenden voor het compenseren van de achtergestelde toeslagen. De sociale partners zijn van oordeel dat de transitie naar de Wtp niet kan worden aangewend om de regels in de huidige wetgeving met terugwerkende kracht aan te passen. Sociale partners hebben in de beoordeling van de transitie als geheel wel oog gehad voor de positie van met name (bijna) gepensioneerden. Op grond van diverse berekeningen met een verschillende spreidingstermijnen hebben de sociale partners de voorkeur voor het hanteren van een spreidingstermijn van 1 jaar in plaats van de standaard 10 jaar. Hiermee worden de (bijna) gepensioneerden (gedeeltelijk) tegemoet gekomen in hun wens om de achtergebleven indexatie te repareren. Bij een spreidingstermijn van 1 jaar krijgen alle deelnemers “evenveel” vermogen mee, gelijk aan de dekkingsgraad (na vulling Solidariteitsreserve en afslag kosten e.d.). Tenslotte is een spreidingstermijn van 1 jaar ook eenvoudiger te administreren en te communiceren. De uitkomsten van deze berekeningen zijn opgenomen in hoofdstuk 10.

De sociale partners vragen Stap de tot 1 oktober 2026 opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling via een collectieve waardeoverdracht op basis van de standaardmethode met een spreidingstermijn van 1 jaar.

6.3 Voorrangregels bij invaren

Bij invaren wordt het totale pensioenvermogen van de Pensioenkring Ballast Nedam opgedeeld naar persoonlijke pensioenvermogens, de wettelijke reserves (MVEV en OR) en de solidariteitsreserve. De sociale partners constateren dat Stap op grond van de Wtp 2% van het fondsvermogen bestemt voor het MVEV en de OR. Het is aan de sociale partners om aan te geven wat, binnen de wettelijke voorwaarden, de wensen zijn ten aanzien van het opdelen van het totale pensioenvermogen.

In paragraaf 4.2 zijn de doelstellingen opgenomen die de sociale partners nastreven bij de transitie:

- Ten minste gelijke uitkering voor en na transitie voor pensioengerechtigden.
- Verwachte gemiddelde reële uitkeringen (over uitkeringsduur) voor en na transitie minimaal gelijk;
- Starten met een goede (robuuste) regeling in de nieuwe pensioenstelsel;
- Bij transitie mogen er niet te grote verschillen in uitkomsten zijn tussen deelnemersgroepen en/of leeftijdscohorten.

Om de doelstellingen waar te kunnen maken, hebben de sociale partners becijferd dat een minimale dekkingsgraad nodig is van 107%. Bij deze dekkingsgraad zijn de afspraken van sociale partners als volgt:

- alle (gewezen) deelnemers krijgen een persoonlijk pensioenvermogen dat gelijk is aan de voorziening die voor hun huidige pensioenrechten of pensioenaanspraken is gereserveerd;
- 2% van het fondsvermogen bestemt voor het MVEV en de OR;
- 3% van het fondsvermogen wordt aangewend voor een initiële storting in de solidariteitsreserve (in Hoofdstuk 7 wordt het beleid rondom solidariteitsreserve verder uitgewerkt);
- benodigde toedeling aan de slapers voor het beperken van negatieve risico's en netto profijt van 2% van het fondsvermogen.

De sociale partners hebben geconstateerd dat, gegeven bovenstaande afspraken, op en boven een dekkingsgraad van 107% een evenwichtige transitie mogelijk is (zie hiervoor Hoofdstuk 10). Dit is de minimale invaardekkingsgraad.

Dekkingsgraad	Wettelijke reserves	Solidariteitsreserve	Toedeling	Uitdelen
107%	2,0%	3,0%	2,0%	
108%	2,0%	4,0%	2,0%	
109%	2,0%	4,0%	2,0%	1,00%
110%	2,0%	4,0%	2,0%	2,00%
111%	2,0%	4,0%	2,0%	3,00%
112%	2,0%	4,0%	2,0%	4,00%
113%	2,0%	4,0%	2,0%	4,00%
114%	2,0%	4,0%	2,0%	6,00%
115%	2,0%	4,0%	2,0%	7,00%
116%	2,0%	4,0%	2,0%	8,00%
117%	2,0%	4,0%	2,0%	9,00%
118%	2,0%	4,0%	2,0%	10,00%
119%	2,0%	4,0%	2,0%	11,00%
120%	2,0%	4,0%	2,0%	12,00%
125%	2,0%	4,0%	2,0%	17,00%
130%	2,0%	4,0%	2,0%	22,00%
135%	2,0%	4,0%	2,0%	27,00%

De onderbouwing voor dit invaarbeleid bij verschillende dekkingsgraden is als volgt:

- Vanaf de minimale dekkingsgraad van 107% worden de alle doelstellingen van sociale partners waargemaakt. Daarbij geldt dat met een deel van het vermogen de solidariteitsreserve wordt gevuld. Dit vermindert direct de kans op verlaging van ingegane pensioenen en biedt zo bescherming. Hiermee wordt de eerste stap gezet in de opbouw van een robuuste reserve.
- Toedeling van vermogen aan slapers (2%) kan bij deze dekkingsgraad van 107% worden voldaan. Sociale partners vinden het gerechtvaardigd en evenwichtig om een deel van het vermogen bij een dekkingsgraad van 107% in te zetten voor toedeling aan slapers.
- Boven een dekkingsgraad van 107% wordt eerst de solidariteitsreserve gevuld tot een maximale vulling van 4%, die wordt bereikt bij een dekkingsgraad van 108%. Dit maakt de solidariteitsreserve robuuster. Daarvan profiteren de actieve deelnemers relatief het meest, omdat het vullen van de reserve anders in de jaren na invaren uit het overrendement zou worden gefinancierd.
- Bij een dekkingsgraad van 108% is de solidariteitsreserve geheel gevuld tot de omvang van 4% en wordt het meerdere aan vermogen volledig aan de persoonlijke pensioenvermogens toebedeeld.

De sociale partners hebben afgesproken dat het transitieplan opnieuw wordt beoordeeld indien de verwachte invaardekkingsgraad hoger is dan 135%.

In Hoofdstuk 10 zijn de uitkomsten van de kwantitatieve analyses van bovenstaande keuzes getoond. In Hoofdstuk 12 worden deze analyses samen met bovenstaande onderbouwing van het invaarbeleid gebruikt om de transitie op evenwichtigheid te toetsen.

7. Solidariteitsreserve en spreiding

7.1 Solidariteitsreserve

De sociale partners hebben aan de hand van berekeningen diverse inrichtingsvarianten van de solidariteitsreserve verkend met betrekking tot de ontwikkeling van de hoogte van het pensioen, de mate

van verhoging en verlaging van het ingegane pensioen en de kortingskansen, de optimale omvang en toekomstbestendigheid van de solidariteitsreserve en de evenwichtigheid van de vul- en uitdeelregels.

De sociale partners verzoeken STAP om de solidariteitsreserve te vullen:

- a) bij invaren uit het totale pensioenvermogen, en
- b) met het rendement dat wordt behaald op het vermogen van de solidariteitsreserve en
- c) door een afslag van 5% op het door in de Pensioenkring Ballast Nedam gemaakte overrendement van gepensioneerden.

De sociale partners verzoeken STAP om op de volgende wijze invulling te geven aan de solidariteitsreserve, dan wel een invulling te vinden die bijdraagt aan meer evenwichtige uitkomsten van de nieuwe pensioenregeling:

- de solidariteitsreserve wordt ingezet om de uitkeringen nominaal te beschermen (op basis van de 'Ortec-methode');
- de solidariteitsreserve wordt initieel gevuld uit een deel van het collectieve pensioenvermogen. De solidariteitsreserve zal daarbij gevuld worden met minimaal 4,0% van het collectieve pensioenvermogen. Afhankelijk van de invaardeckingsgraad wordt de solidariteitsreserve initieel gevuld tot maximaal 6,0% van het collectieve vermogen (zie hiervoor hoofdstuk 4);
- indien na de transitie de solidariteitsreserve een omvang heeft groter dan 6% van het totale vermogen, wordt het overschot boven deze grens naar rato van persoonlijk vermogen verdeeld onder alle gepensioneerden;
- er wordt ieder jaar maximaal 20% van de solidariteitsreserve gebruikt om te voorkomen dat deze in enig jaar in één keer leeg kan raken;
- De solidariteitsreserve mag niet negatief zijn.

De impact op de transitiedoelstellingen wordt in het Hoofdstuk 10 nader beschreven

Toegevoegde waarde solidariteitsreserve

De sociale partners hebben de inzet van de voorgenomen invulling van de solidariteitsreserve en daarmee de toegevoegde waarde van de solidariteitsreserve verkend.

Geen of relatief lage initiële omvang van de solidariteitsreserve geeft voor de gemiddelde reële uitkeringen van oudere deelnemers in de mediaan betere resultaten dan bij een hogere initiële vulling van de solidariteitsreserve (men krijgt een hoger startvermogen/startuitkering). Deelnemers jonger dan circa 50 jaar gaan er dan echter op achteruit en dat heeft met "uitsterven" van pensioenkring te maken. In de solidaire premieregeling wordt op de lange termijn verhoudingsgewijs veel onttrokken uit de solidariteitsreserve (als het maximum is bereikt) en op lange termijn kan dat verhoudingsgewijs om forse bedragen gaan. In slechtweer zijn de verschillen tussen de hoogte van de initiële vulling van de solidariteitsreserve gering. Over het algemeen pakt 4% (initieële omvang van solidariteitsreserve) beter uit voor oudere deelnemers.

De kans op en de hoogte van een verlaging van de uitkering wordt door de solidariteitsreserve flink beperkt ten opzichte van geen of relatief lage initiële solidariteitsreserve

In het geval van de delta netto profijt zien we dat bij leeftijd 55 en ouder een relatief lage initiële vulling van de solidariteitsreserve (of géén) de resultaten (iets) beter uit komen ten opzichte van een vulling van 4% van de solidariteitsreserve. De deelnemer legt minder in en dat is gunstig (hogere startuitkering en/of startvermogen). Voor Leeftijd 55 en jonger is een 4% vulling van de solidariteitsreserve juist beter dan een relatief lager initiële vulling (of géén). Op de lange termijn "sterft pensioenkring uit" en wordt voor de wat jongere deelnemers veel onttrokken uit solidariteitsreserve en voor hun uitkering is dat verhoudingsgewijs veel. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat het meeste vermogen toebehoort

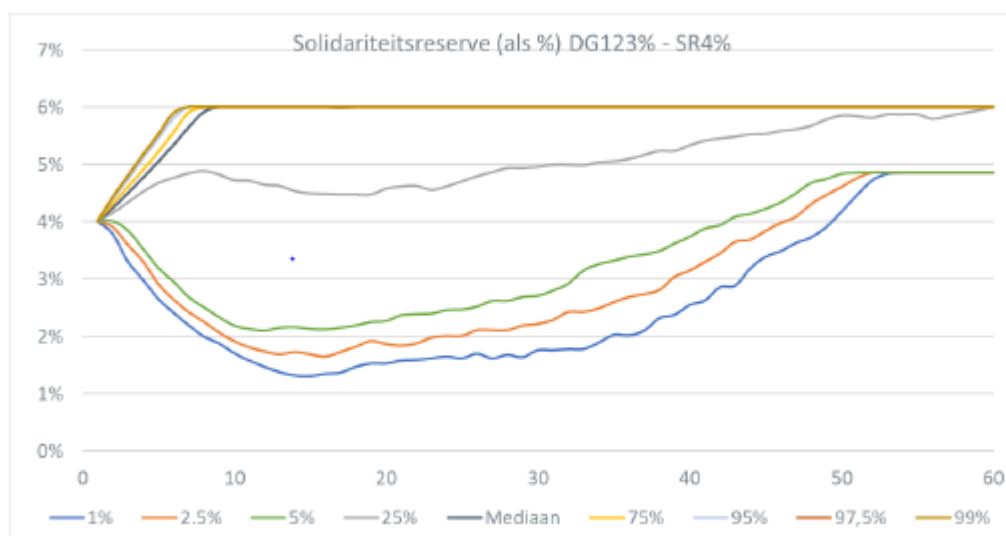
aan deelnemer die ouder zijn dan 55 jaar (circa 75%). Leeftijd 55 en jonger heeft circa 25% van vermogen en verhoudingsgewijs zal het hier om kleine pensioenen gaan.

Uit de berekeningen is gebleken dat een initiële vulling van de solidariteitsreserve duidelijk een toegevoegde waarde heeft ten opzichte geen of een relatief lage initiële vulling

Toekomstbestendige ontwikkeling solidariteitsreserve

De doelstelling is dat ook toekomstige generaties gebruik kunnen maken van de solidariteitsreserve is het belangrijk dat de solidariteitsreserve toekomstbestendig ingezet kan worden en niet in de loop der jaren leeg raakt. Hiervoor is een aanvullende analyse uitgevoerd waarbij gekeken is naar het verloop van de solidariteitsreserve.

Figuur 7.2. Verloop van de solidariteitsreserve voor de komende 60 jaar

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de solidariteitsreserve zelfs in de slechtste 1% van de scenario's niet leegloopt door het gekozen toedelingsbeleid van de solidariteitsreserve. Dit betekent dat in ieder jaar, volgens de economische verwachtingen onderliggend aan het model, ook de solidariteitsreserve ingezet kan worden voor de bescherming van de toekomstige generaties gepensioneerd. Zoals gesteld bestaat er in dat geval de mogelijkheid dat in enig jaar niet de gehele daling kan worden gecompenseerd.

Evenwichtigheid solidariteitsreserve

De sociale partners verzoeken Stap de evenwichtigheid van de solidariteitsreserve te toetsen op basis van het hiervoor genoemde beleid. Onder evenwichtigheid is onder meer te verstaan dat bij de inrichting van de reserve op voorhand wordt voorkomen dat een bepaalde generatie binnen de nieuwe pensioenregeling uitsluitend baten of lasten heeft van de reserve.

7.2 Spreiding

Naast de inzet van de solidariteitsreserve vinden de sociale partners het ook wenselijk om in de variabele uitkeringsfase (collectief) gebruik te maken van spreiding, om met name het dalen in de uitkeringen te dempen:

- financiële resultaten in de uitkeringsfase worden in beginsel bij voorkeur te spreiden. De exacte spreidingsmethode en -termijn is aan Stap te bepalen in de totale samenhang van de pensioenregeling en de solidariteitsreserve; voor de inzichten in dit plan is uitgegaan van een spreidingsperiode van 3 jaar ;
- in de samenhang tussen spreiding en de solidariteitsreserve, wordt eerst gespreid. Daarna wordt, indien nodig, de solidariteitsreserve ingezet volgens de vastgestelde regels (o.b.v. Ortec-methode).

8. Toetsing pensioenambitie

8.1 Haalbaarheid

Sociale partners geven opdracht aan Stap om de gewijzigde pensioenovereenkomst vanaf 1 oktober 2026 uit te voeren.

Er is sprake van een gesloten pensioenregeling. Derhalve is er geen gebruikelijk pensioenambitie opgesteld. Voor de toetsing van de ambitie zijn de volgende maatstaven gehanteerd:

- De gemiddelde reële uitkering gedurende de gehele uitkeringsfase, daar wordt hier onder verstaan het verwachte (naar levenskans gewogen) totale bruto pensioenuitkering (exclusief AOW) tijdens de uitkeringsfase in de beoogde nieuwe pensioenregeling uitgedrukt als percentage van het verwachte (naar levenskans gewogen) totale bruto pensioenuitkering (exclusief AOW) tijdens de uitkeringsfase in de huidige pensioenregeling;
- De eerste uitkering op de pensioendatum.

De gemiddelde reële uitkering en de eerste uitkering op de pensioendatum moeten in de nieuwe regeling in de mediaan hoger zijn dan de uitkomsten van continuering van de huidige regeling.

Stap heeft stochastische maatmensberekeningen voor de sociale partners uitgevoerd om de pensioenambitie op haalbaarheid te toetsen (zie hoofdstuk 10). Een volledig overzicht van de bij berekeningen gehanteerde maatmensen, aannames en veronderstellingen is opgenomen in Bijlage 4.

8.2 Conclusie

Ten aanzien van de eerste en gemiddelde reële uitkering in het geval van de mediaan constateren de sociale partners het volgende:

- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling is voor zowel gewezen deelnemers als gepensioneerden, en onder de verschillende doorgerekende dekkingsgraden (beduidend) groter dan 0%. Ofwel: de verwachte pensioenuitkeringen onder de nieuwe pensioenregeling zijn voor de verschillende deelnemersgroepen in verschillende financiële situaties op het transitiemoment (beduidend) hoger dan de verwachte pensioenuitkeringen onder de huidige pensioenregeling.
- Voor gepensioneerden is de nieuwe pensioenregeling bij de verschillende doorgerekende dekkingsgraden op het transitiemoment een verbetering. Oorzaken zijn het eerder en meer verhogen van de ingegane uitkeringen dan in de huidige pensioenregeling en, bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van hoger dan circa 107%, het extra vermogen dat bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling wordt meegegeven. Deze verbetering kan ook worden gezien als inhaalslag voor de toeslagachterstand uit het verleden.

9. Compensatie

Het betreft een gesloten pensioenregeling. De sociale partners hebben derhalve voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van Pensioenkring Ballast Nedam geen afspraken gemaakt voor het afschaffen van de doorsneesystematiek.

10. Transitie-effecten van de wijziging van de pensioenregeling

In dit hoofdstuk worden de effecten voor de pensioenregeling toegelicht van verdeling van het pensioenvermogen en de inrichting van de solidariteitsreserve. In hoofdstuk 12 is de beoordeling toegelicht van de transitie in zijn geheel.

Sociale partners hebben daarnaast een aantal uitgangspunten vastgesteld bij het toetsen van evenwichtigheid van de nieuwe pensioenovereenkomst:

- Evenwichtigheid betekent niet dat iedereen hetzelfde krijgt. Er kunnen redenen zijn dat groepen afwijken;
- Er mogen geen grote winnaars of verliezers zijn bij de transitie: als er (specifieke) groepen teveel op vooruit of achteruit gaan, kan gekeken worden of er toch geen andere verdeling mogelijk is;
- Uitvoerbaarheid is een criterium dat meegewogen moet worden bij evenwichtigheid;
- De berekeningen zijn een belangrijke toets bij de evenwichtigheid, maar ook een 'best estimate' van dat moment. Ook kwalitatieve argumenten kunnen dus een rol spelen bij evenwichtigheid.

10.1 Beoordelingsmaatstaven

De wijzigingen in de pensioenregeling zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van de kwalitatieve doelstellingen, aan de hand van de volgende kwantitatieve maatstaven in verschillende financiële scenario's:

De gehanteerde maatstaven zijn gebaseerd op de maatstaven die ook zijn opgenomen in het beleidskader opdrachtaanvaarding van Stap.

Netto profijt (wettelijk):

De effecten van de wijziging van de pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zijn berekend door het netto profijt van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst af te zetten tegen het netto profijt van het wijzigen van de pensioenovereenkomst, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Dit is voor de verschillende doelgroepen per leeftijdscohort bepaald.

Pensioenverwachting in mediaan, slecht (5%-percentiel) en goed weer (95%-percentiel) (wettelijk):

Daarnaast is gebruik gemaakt van inzichten op grond van de pensioenverwachting bij ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst in vergelijking met de pensioenverwachting bij wijziging van de pensioenovereenkomst inclusief het invaren van de bestaande pensioenaanspraken en inclusief de toepassing van de compensatieregeling, waarbij de pensioenverwachting voor het ouderdomspensioen wordt weergegeven op basis van de mediaan, het 5%-percentiel en het 95%-percentiel. Dit wordt uitgedrukt in de delta van de mediane gemiddelde reële uitkering (gewogen naar overlevingskans) van de verschillende doelgroepen per leeftijdscohort.

Startuitkering: laat voor gepensioneerden zien wat het directe effect is bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel.

Kans en omvang op verlagingen/verhogingen(aanvullend): zowel de kans op kortingen als de verwachte omvang van de verlaging worden vastgesteld per leeftijdscohort(gewogen naar overlevingskans).

Status

Voor wat betreft de status van de deelnemers is onderscheid gemaakt naar de volgende deelnemergroepen:

- Gewezen deelnemers (*waaronder de relatief beperkte groep deelnemers die nog in dienst zijn bij de werkgever*)
- pensioengerechtigden

Leeftijdscohorten

Alle deelnemers(groepen) zijn opgedeeld naar de volgende leeftijdscohorten van vijf jaar (zie Bijlage 3). Tot een leeftijd van circa 50 jaar hebben deelnemers (zeer) beperkt pensioen opgebouwd in de pensioenkring van Ballast Nedam. Deelnemers vanaf 50 jaar hebben over het algemeen een groot deel van hun pensioen opgebouwd in de pensioenkring en zullen naar verwachting in belangrijke mate hiervan afhankelijk zijn.

Voor de effecten van de wijziging van de pensioenregeling en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten wordt uitgegaan van een dekkingsgraad van 123% op het moment van invaren en de rentestand per 31 augustus 2024 en een spreidingstermijn van 1 jaar. Dit noemen we de basisvariant.

Bandbreedtes

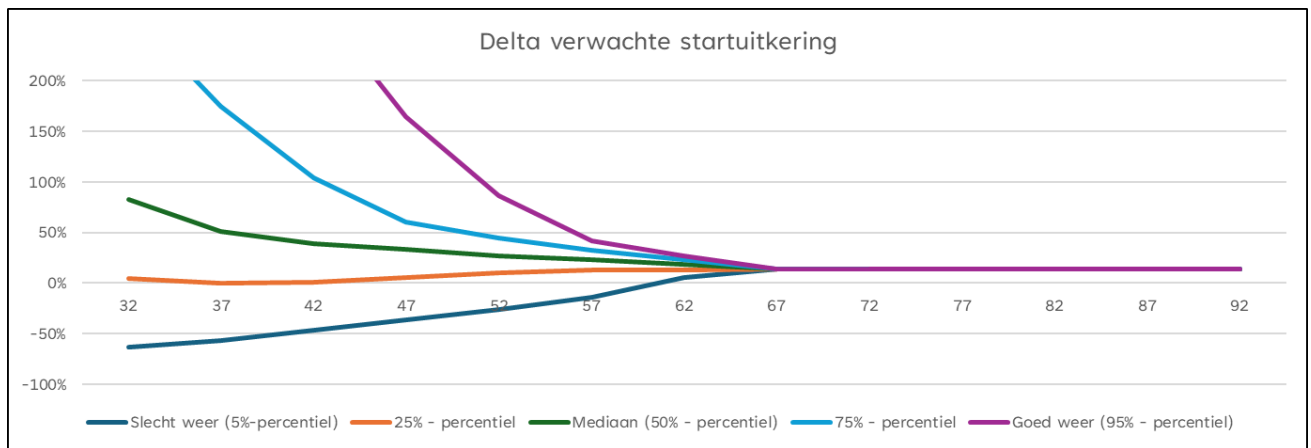
Aan de maatstaven zijn door de sociale partners grenzen toegevoegd, om meer duidelijkheid te geven wanneer de uitkomsten acceptabel zijn of niet en daarmee onder welke condities de transitie door kan gaan. In Bijlage 4 hebben de sociale partners bandbreedtes van de verschillende kwantitatieve maatstaven opgenomen.

10.2 Inzicht in transitie-effecten

Startuitkering

Onderstaande grafiek toont de delta verwachte startuitkering van de verschillende maatmensen in de nieuwe regeling ten opzichte van de huidige regeling. Hierbij is uitgegaan van de zogenaamde basisvariant.²

² op het moment van invaren is de dekkingsgraad 123%, de rentestand gelijk aan die van 31 augustus 2024 en wordt bij invaren een spreidingstermijn van 1 jaar gehanteerd (zie voor dit laatste ook paragraaf 6.2 'Invaarmethode en spreiding').

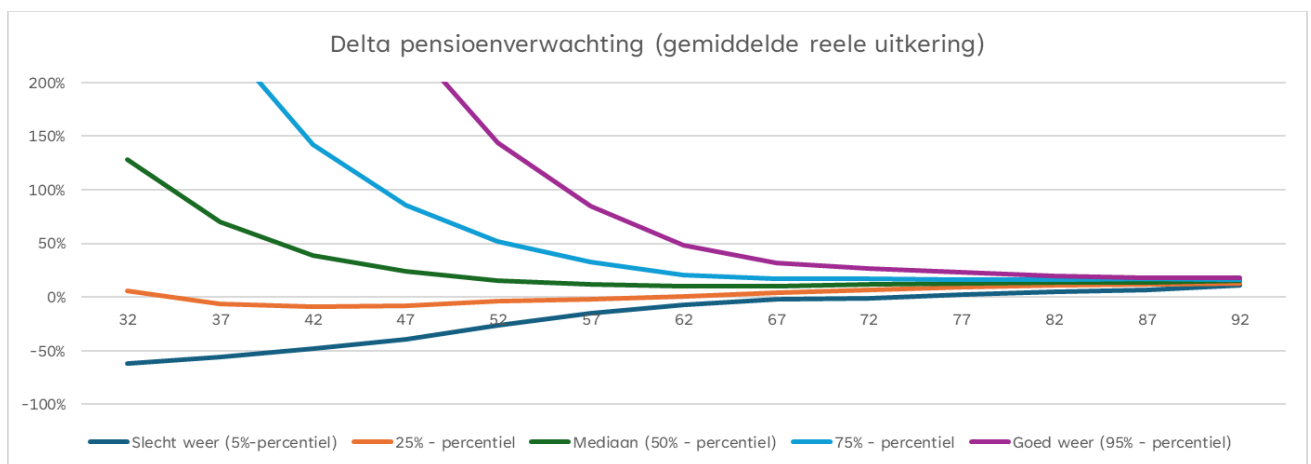

De 67-jarige begint met een 14% hogere uitkering dan de huidige uitkering (door uitdelen buffers). Bij het 5^e percentiel is de stijging ook 14% omdat de eerste uitkering vast staat.

Tegen de tijd dat de 52-jarige pensioneert heeft hij al 15 jaar aan beleggingsresultaten. Dit zorgt bij aanvang van de uitkering voor een behoorlijke spreiding tussen de verschillende scenario's. In de mediaan gaat deze deelnemer er meer dan 25% op vooruit. Bij het 25^e percentiel haalt deze deelnemer in de nieuwe regeling nog steeds een beter resultaat dan in de huidige regeling, circa 10%. Alleen in de 5% slechtste gevallen is het pensioen ongeveer 25% lager.

Pensioenverwachtingen

In onderstaande figuur wordt de verhouding tussen de gemiddelde reële pensioenuitkering in de nieuwe en de huidige regeling (weergegeven voor de verschillende percentielen (5%, 95% en mediaan)).

Indien de lijn boven de 0% ligt, is de gemiddelde reële uitkering (mediane scenario) in de nieuwe regeling (inclusief invaren) hoger dan in de huidige regeling. Iedereen gaat er naar verwachting op vooruit in het nieuwe stelsel ten opzichte van het huidige stelsel in termen van de gemiddelde reële pensioenuitkering.

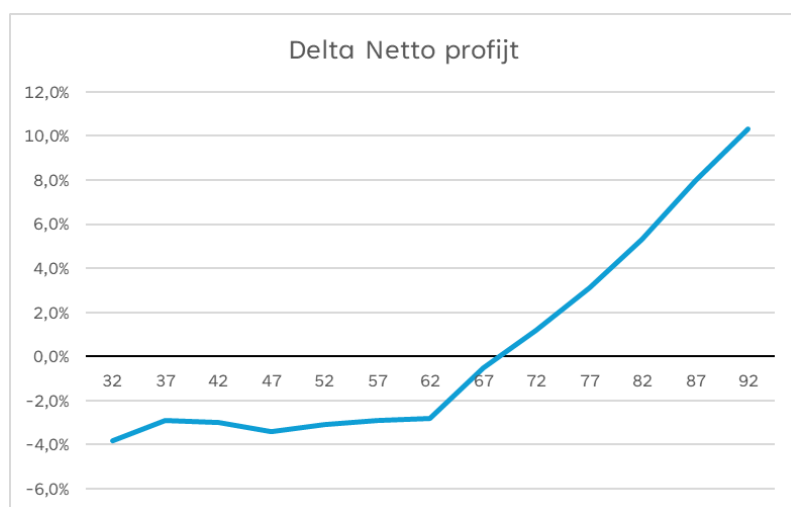
In het 95e percentiel (de 5% beste scenario's) gaat iedereen er fors op vooruit in het nieuwe pensioenstelsel. Dit komt omdat in de goedweer scenario's het goed gaat met de economie. In dat geval worden er veel positieve rendementen behaald. In het huidige systeem stijgt het vermogen en groeit de dekkingsgraad door positieve rendementen, die echter niet kunnen worden uitgedeeld (anders dan met het verlenen van toeslag). In het nieuwe systeem gaan de positieve rendementen volledig en direct naar de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers.

In de (5%) slechtste scenario's (5% percentiel) kennen de (jonge) slapers een (groot) nadeel. De gepensioneerden komen daarentegen nagenoeg gelijkwaardig of hoger uit. Dit komt met name door het lagere beleggingsrisico dat gepensioneerden hebben en het feit dat deze groep bescherming heeft vanuit de solidariteitsreserve. Daarbij geldt dat (jonge) slapers veelal relatief minder pensioen hebben opgebouwd bij Stap. Hierdoor zijn de verschillen in pensioenresultaat, ondanks dat ze procentueel groot zijn, in absolute waarden beperkter in omvang. De (slapers) gaan in het 25%-percentiel nog steeds op achteruit maar aanzienlijk minder dan in het 5%-percentiel

Ter verduidelijking zijn ook de uitkomsten opgenomen in onderstaande tabel.

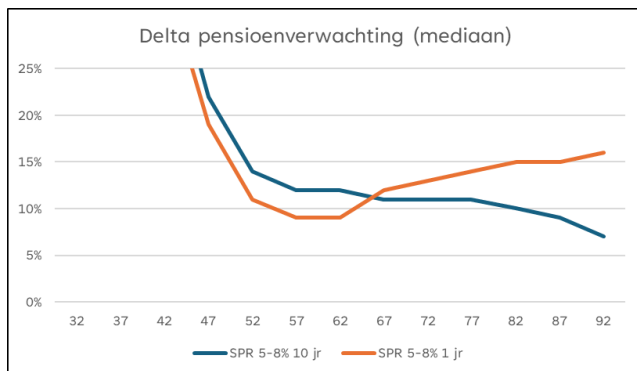
Gevoeligheid	32	37	42	47	52	57	62	67	72	77	82	87	92
Slecht weer (5%-percentiel)	-62%	-56%	-48%	-39%	-26%	-15%	-7%	-2%	-1%	2%	5%	7%	11%
25% - percentiel	6%	-6%	-9%	-8%	-4%	-2%	1%	4%	7%	9%	11%	12%	13%
Mediaan (50% - percentiel)	128%	70%	39%	24%	15%	12%	10%	10%	12%	13%	14%	14%	15%
75% - percentiel	400%	243%	142%	86%	52%	33%	21%	17%	17%	16%	16%	17%	16%
Goed weer (95% - percentiel)	1213%	703%	398%	241%	144%	85%	48%	32%	27%	23%	20%	18%	18%

Delta Netto profijt

Het netto profijt effect is positief voor gepensioneerden. Voor gepensioneerden is een vergelijkbare impact te zien als bij de reeds getoonde transitie-effecten op basis van de pensioenverwachtingen. Voor gepensioneerden is het positieve effect te zien van het direct uit delen van de buffers en de bescherming van de solidariteitsreserve.

Voor slapers is het netto profijt effect negatief. Dit komt onder andere doordat de waarde van toekomstige toeslagen in het huidige stelsel hoger is dan de buffer die ze meekrijgen in het nieuwe stelsel. Deze extra waarde in het huidige stelsel voor slapers komt uit subsidie door uitkeringsgerechtigden (uit vrijval van de buffer door uitkeringen). Bij deze resultaten speelt ook mee dat het netto profijt een percentage is van de contante waarde van de uitkeringen. Die contante waarde is voor (jonge) slapers beperkt, waardoor de uitslagen in netto profijt (percentages) groot zijn en niet van hetzelfde gewicht als het netto profijt van (oude) gepensioneerden. Tevens wordt bij het netto profijt het nemen van extra risico niet beloond (er wordt tenslotte gerekend met risico neutrale scenario's). Als dit effect wel wordt meegenomen (zoals wordt gedaan bij de verwachte uitkeringen) komen (jonge) slapers alleen in slechte scenario's slechter uit dan gepensioneerden, en in de mediane en goede scenario's juist beter uit. Om de negatieve uitkomsten van het netto profijt voor slapers te beperken is een gerichte vermogenstoedeling gedaan van 2%. Hiermee wordt het netto profijt resultaat aanzienlijk verbeterd, minder negatief (zie ook de volgende paragraaf).

De sociale partners zijn van mening dat het beperkte negatieve netto profijt effect van (jonge) slapers te rechtvaardigen is omdat de verwachte uitkeringen laten zien dat ze (in alle behalve de slechtste scenario's) gecompenseerd worden voor het extra risico dat ze lopen.

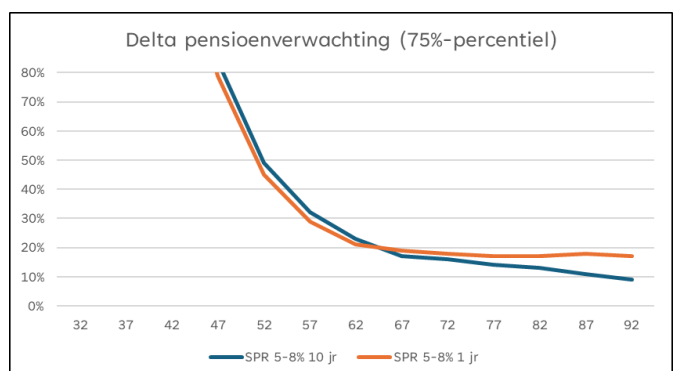
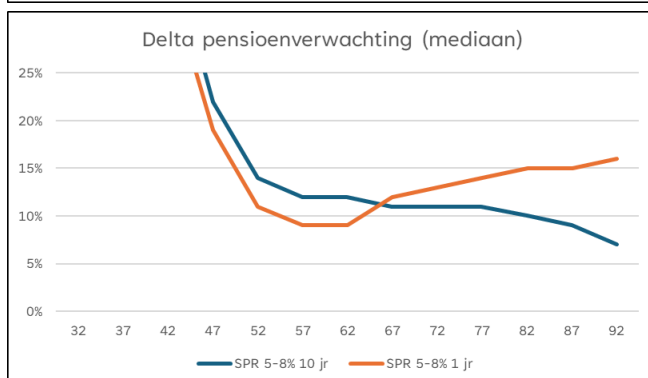
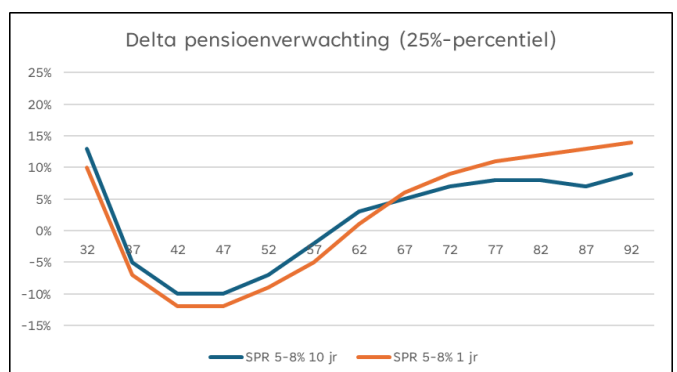
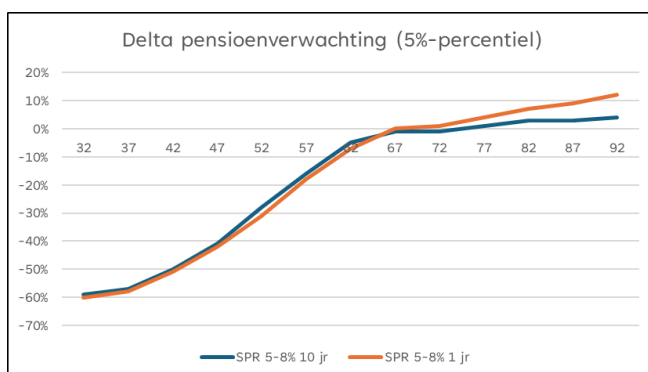
Impact keuzes sociale partners op transitie effecten

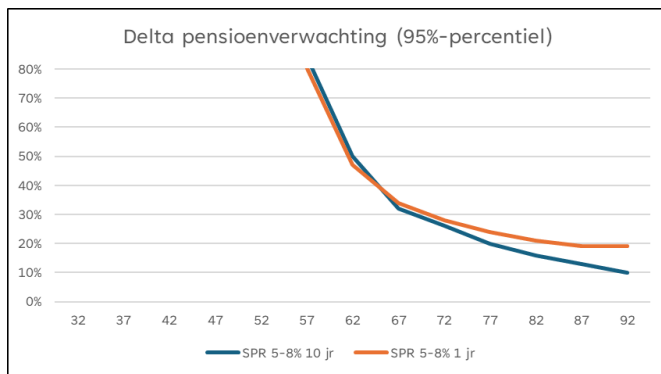
Wanneer het fondsvermogen voldoende middelen bevat om een verdeling van het overschot van het fondsvermogen te realiseren, hebben sociale partners een aantal keuzes gemaakt voor het verdelen van dit overschot. Deze keuzes houden verband met

1. Het spreiden van het vermogen in 1 jaar i.p.v. 10 jaar;
2. Initiële vulling solidariteitsreserve;
3. Het toebedelen van extra vermogen (2%) aan slapers zodanig dat hierdoor de impact van slechtweert uitkomsten en/of een negatief netto profijt van deze groep wordt gemitigeerd.

Onderstaand wordt ingegaan op de transitie-effecten van de door de sociale partners gemaakte keuzes. In de figuren met het 75% en 95%-percentiel worden de hoogste uitkomsten niet getoond, deze liggen buiten de schaal.

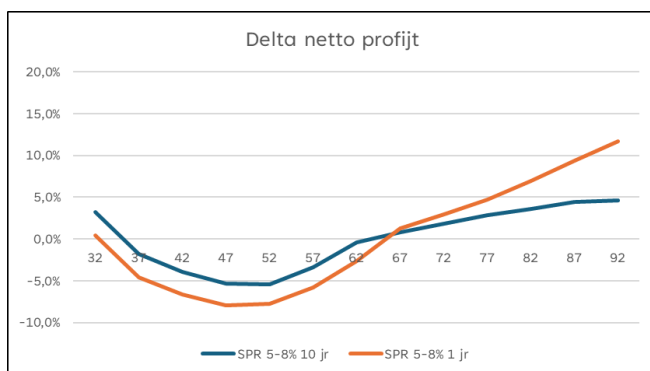
Spreiden in 1 jaar

De default spreiding van 10 jaar kent voor oudere gepensioneerden een verhoging van het verwachte pensioen (mediaan) ten opzichte van de huidige situatie (blauwe lijn), ook in het 5% percentiel gaat deze groep erop vooruit. Dit komt voornamelijk door het uitdelen van de buffers en de directe bescherming van de solidariteitsreserve. In de mediaan gaan slapers er ook op vooruit, alleen bij slechte scenario's is de pensioenverwachting aanzienlijk lager dan in de huidige situatie. Bij goed weer gaan alle deelnemer er (aanzienlijk) op vooruit.

Spreiding van 1 jaar verhoogt de uitkering van (oudere) gepensioneerden aanzienlijk (rode lijn), dit gaat dan wel ten laste van de slapers. In de mediaan is de pensioenverwachting lager en in slechte scenario's gaan ze er verder op achteruit.

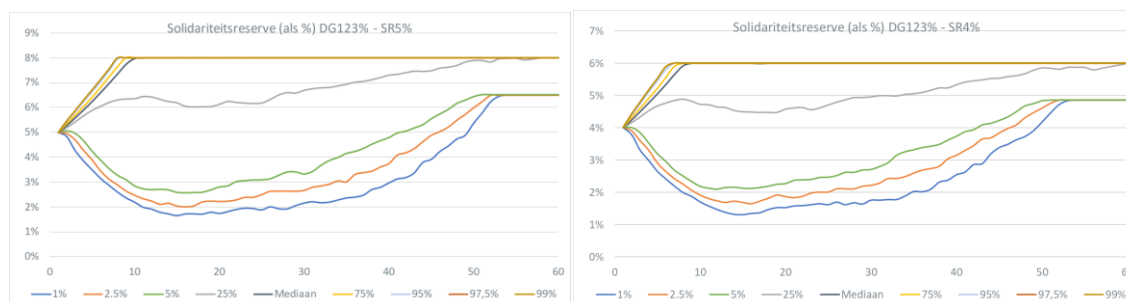
Door het aanpassen van de spreidingsperiode van 10 naar 1 jaar neemt voor slapers het netto profijt af. Daarentegen stijgt het delta netto profijt voor gepensioneerden aanzienlijk door het aanpassen van de spreidingsperiode van 10 naar 1 jaar.

Conclusie spreiding 1 jaar

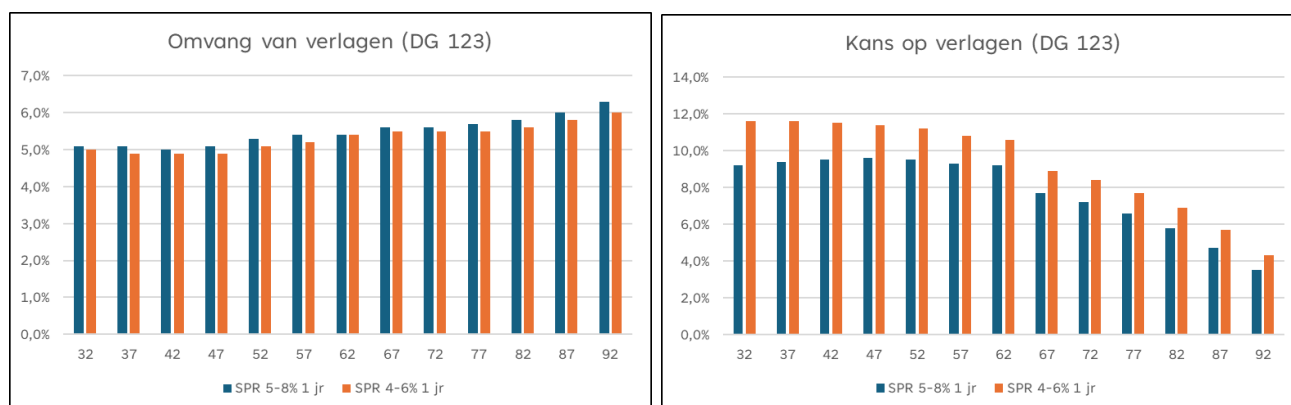
Door nu in te varen via de standaardmethode en gebruik te maken de buffers in één keer te verdelen profiteren vooral de gepensioneerden hiervan. Zij ontvangen nu een groter aandeel van de buffer terwijl de slapers hierdoor minder ontvangen. In de mediaan gaat iedereen op vooruit. Pensioenen worden in het nieuwe stelsel verhoogd op basis van behaalde beleggingsrendementen. Daarmee vervalt ook de mogelijkheid tot inhaaltoeslag en het eventueel goed maken van de in het verleden verleende kortingen. Dit is vooral ongunstig voor (oudere) uitkeringsgerechtigden omdat zij de grootste achterstand hebben. De sociale partners hebben er om deze reden voor gekozen om uit te gaan van een spreidingstermijn van 1 jaar waardoor met name de gepensioneerden een generieke verhoging krijgen. Aandachtspunt hierbij is wel de netto profijt uitkomst waarbij door 1 jaarspreiding het verschil tussen de groepen groter wordt. Ook de negatieve resultaten in een slecht weer scenario (5%-percentiel) en het 25%-percentiel, zijn voor sociale partners aanleiding geweest om de mogelijkheden na te gaan om naar een evenwichtiger uitkomst te zoeken tussen de verschillende groepen.

Initiële vulling solidariteitsreserve

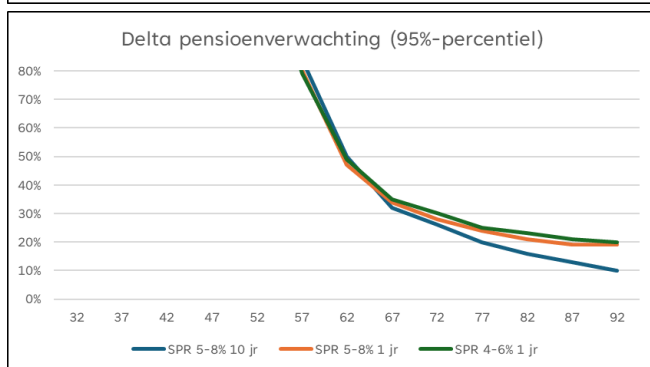
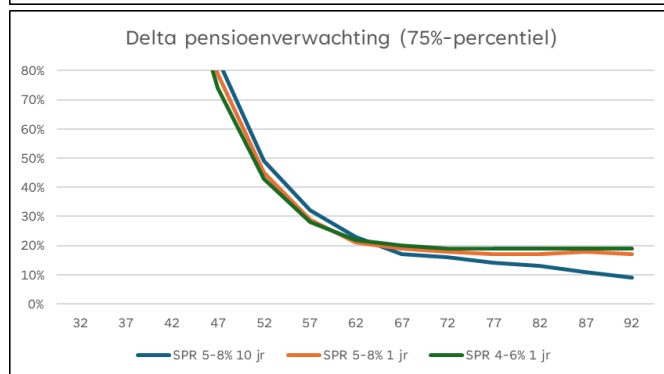
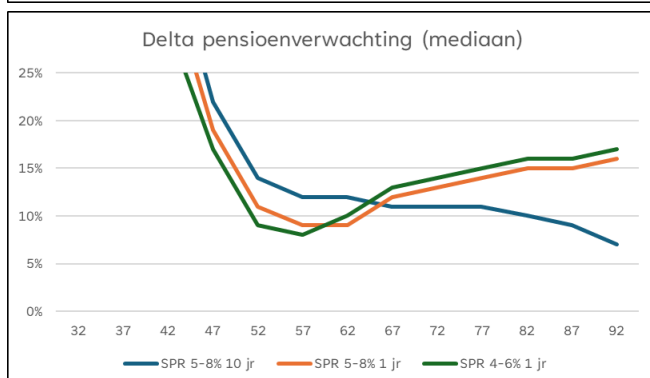
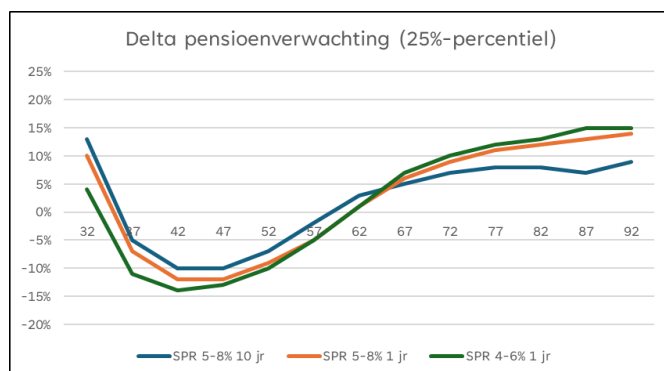
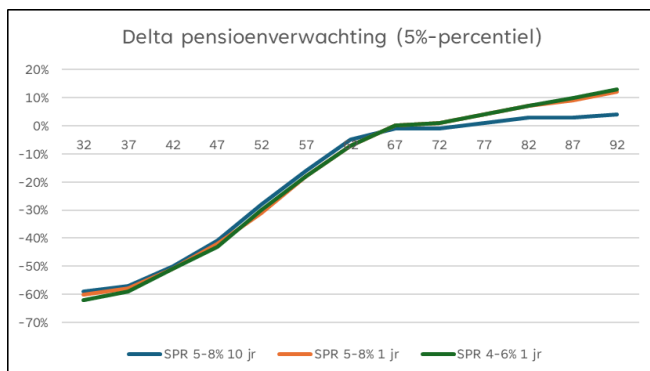
Sociale partners hebben verschillende hoogtes voor initiële vulling van de solidariteitsreserve onderzocht. Uitgangspunt hierbij is dat er geen onnodige buffervorming wordt aangegaan in het nieuwe stelsel en dat solidariteitsreserve voldoende bescherming geeft om verlagingen van pensioenuitkeringen te zoveel als mogelijk te beperken.

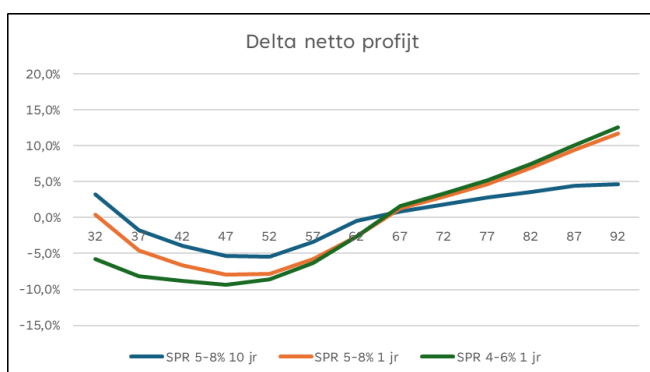
In eerste aanleg is gekeken naar een initiële vulling van 5% met een maximum van 8% (zie bovenstaande figuur links). In dit geval is in de mediaan de solidariteitsreserve voldoende gevuld en zelfs 1% slechte gevallen raakt de reserve niet leeg. Dit is voor sociale partners aanleiding geweest om een lagere initiële vulling en maximale omvang te onderzoeken, i.e. initiële vulling 4% met een maximum van 6% (zie bovenstaande figuur rechts). In dit geval groeit solidariteitsreserve minder snel naar het maximum maar ook de 1% slechtste gevallen blijft de solidariteitsreserve gevuld. De kans op verlaging en omvang hiervan nemen bij een solidariteitsreserve iets toe maar niet significant (zie onderstaande figuren).

Indien we de pensioenverwachtingen (mediaan) bestuderen zien we dat door verlaging van de initiële vulling de resultaten van de oudere slapers en gepensioneerdten met 1%-punt hoger liggen ten opzichte van de resultaten met 5% initiële vulling (zie onderstaande figuren). Alleen de jonge en middengroep slapers gaan er iets minder op vooruit omdat ze langer moeten bijdragen aan de solidariteitsreserve om deze op niveau te houden. In de slecht weer scenario's zien we dat de oudere slapers en gepensioneerdten er nog steeds op vooruitgaan. De middengroep slapers gaat er iets meer op achteruit.

De delta netto profijt voor gepensioneerden neemt door de initiële lagere vulling van de solidariteitsreserve met circa 1% toe (zie onderstaande figuur). De oudere slapers behouden nagenoeg dezelfde delta netto profijt. Voor de jonge en middengroep slapers wordt de delta netto profijt wel (iets) lager.

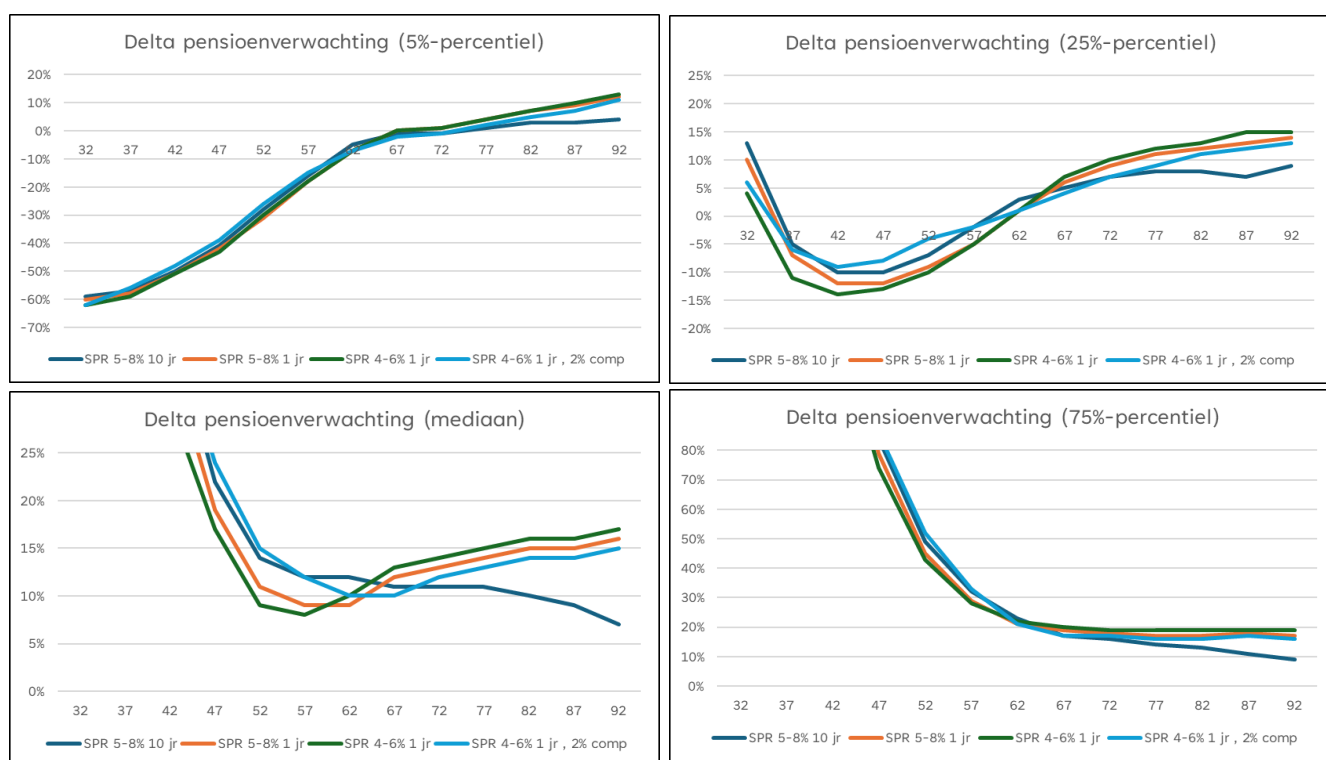
Conclusie initiële vulling solidariteitsreserve

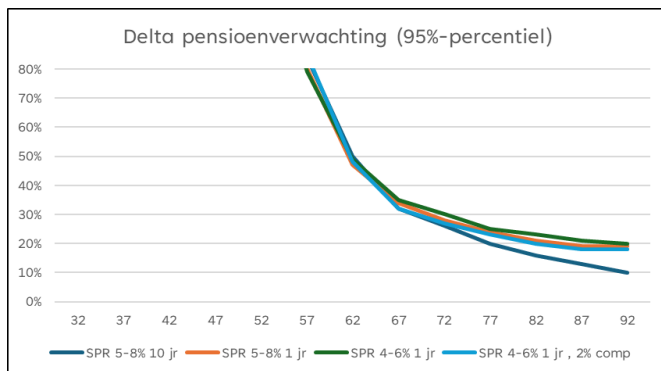
Een van de uitgangspunten van sociale partners is om in het nieuwe pensioenstelsel geen onnodige buffers aan te houden. Een lagere initiële vulling van de solidariteitsreserve (4%) dan de standaard van STAP voldoet hier aan. Met een lagere vulling wordt ook voldoende bescherming aan gepensioneerden geboden en kunnen toekomstige gepensioneerden nog steeds profiteren van een solidariteitsreserve met voldoende omvang. Deze redenen zijn voor sociale partners aanleiding geweest om de solidariteitsreserve initieel te laten vullen met 4% (in plaats van 5%) en de omvang te maximaliseren op 6% (in plaats van 8%)

Toebedelen van extra vermogen

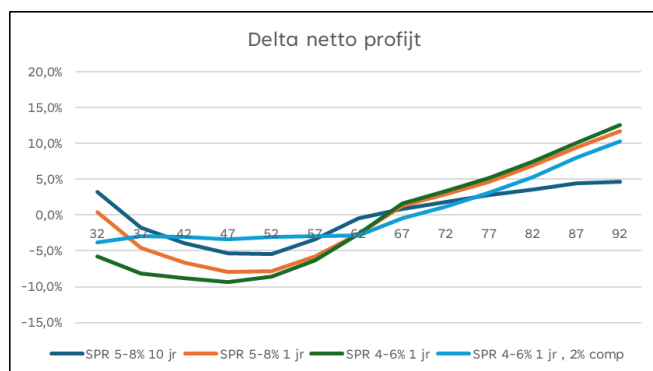
Sociale partners hebben in hun onderzoek geconstateerd dat in de slecht weer scenario's oudere slapers en (aanzienlijk) op achteruit gaan terwijl gepensioneerden er (aanzienlijk) op vooruitgaan. Dit is voor sociale partners aanleiding geweest om na te gaan of met het toebedelen van extra vermogen de slecht weer resultaten en het negatieve delta netto profijt beperkt kan worden zodanig dat andere deelnemers hierdoor niet onevenredig worden benadeeld.

In onderstaande grafieken is te zien dat bij een toebedeling van 2% van het vermogen de resultaten voor oudere slapers in het 25% percentiel aanzienlijk verbeterd worden, maar in het 5%- percentiel gaan deze slapers er nog steeds (aanzienlijk) op achteruit. In de mediaan is te zien dat pensioenverwachting voor oudere slaper meer in lijn liggen met die van gepensioneerden. Bij goed weer scenario's zijn de resultaten met en zonder 2% toebedeling redelijk vergelijkbaar.

Ook het negatieve delta netto profijt wordt door de toebedeling voor (oudere) slapers verbeterd. De gevolgen van de toebedeling voor de andere deelnemers zijn naar de mening van Sociale partners beperkt.

Conclusie toebedeling van extra vermogen

De gevolgen van de toebedeling voor de andere deelnemers zijn naar de mening van Sociale partners beperkt. Gepensioneerden gaan er naar verwachting nog steeds (aanzienlijk) op vooruit. Dit is zeker het geval als de resultaten worden vergeleken met die van de 10-jaars spreiding. Door een toebedeling te doen van 2% van het vermogen worden de negatieve resultaten bij slechte rendementen voor de (oudere) slapers gematigd. Daarbij liggen in het mediane scenario de resultaten van de (oudere) slapers meer in lijn met die van de gepensioneerden. Het toebedelen van 2% van het vermogens leidt dan ook tot evenwichtigere uitkomsten tussen de deelnemersgroepen onderling.

11. Gevoeligheidsanalyses

Tijdens de transitieperiode kunnen zich schokken voordoen waardoor de transitie, de compensatie en/of het financieringsplan aanpassing behoeven. Het is belangrijk om niet alleen uit te gaan van de op een bepaald moment geldende financiële situatie, maar vooral ook gevoeligheidsanalyses te doen om te testen of het beoordelingskader robuust genoeg is voor verschillende situaties, met name ten aanzien van de invaardeckingsgraad en de rente. Op verzoek van de sociale partners is een aantal scenario's berekend voor mogelijke alternatieve marktomstandigheden.

Transitie-effecten bij andere dekkingsgraden

In het basisscenario zijn sociale partners en Stap uitgegaan van een dekkingsgraad van Pensioenkring Ballast Nedam van 123%. Het is echter onzeker welke dekkingsgraad beschikbaar is op 1 oktober 2026 het moment van feitelijke overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Om die reden hebben sociale partners naar verschillende scenario's gekeken. In deze paragraaf worden de transitie-effecten inzichtelijk gemaakt bij de verschillende dekkingsgraden op het transitiemoment van 107%,123%, en 135%.

pensioenverwachting

de onderstaande tabel geeft een weergave van de transitie-effecten op basis van de gemiddelde reële pensioenuitkering voor de verschillende dekkingsgraden in goed weer, slecht weer en in het geval van de mediaan.

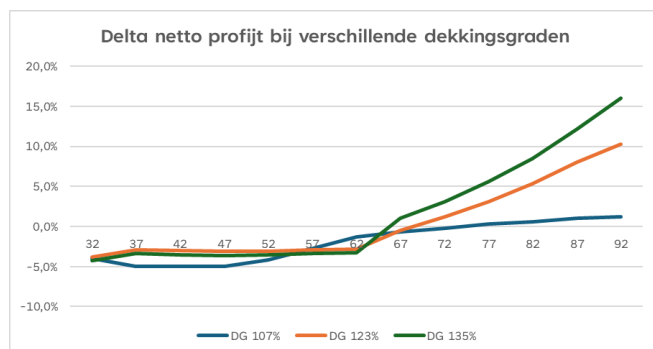
	Slapers & gepensioneerden												
leeftijd maatmens:	32	37	42	47	52	57	62	67	72	77	82	87	92
5%-perc. SPR DG 107	-61%	-55%	-47%	-37%	-24%	-13%	-6%	-3%	-4%	-3%	-2%	-2%	-1%
5%-perc. SPR DG 123	-62%	-56%	-48%	-39%	-26%	-15%	-7%	-2%	-1%	2%	5%	7%	11%
5%-perc. SPR DG 135	-63%	-57%	-49%	-40%	-28%	-17%	-9%	0%	2%	6%	11%	14%	18%
25%-perc. SPR DG 107	0%	-9%	-11%	-10%	-5%	-1%	3%	3%	4%	4%	3%	3%	2%
25%-perc. SPR DG 123	6%	-6%	-9%	-8%	-4%	-2%	1%	4%	7%	9%	11%	12%	13%
25%-perc. SPR DG 135	8%	-4%	-8%	-8%	-5%	-3%	0%	6%	10%	13%	16%	19%	21%
mediaan SPR DG 107	91%	45%	24%	13%	8%	9%	9%	9%	9%	9%	7%	5%	4%
mediaan SPR DG 123	128%	70%	39%	24%	15%	12%	10%	10%	12%	13%	14%	14%	15%
mediaan SPR DG 132	148%	87%	51%	32%	20%	15%	11%	13%	14%	16%	18%	20%	22%
75%-perc. SPR DG 107	316%	176%	94%	54%	32%	21%	16%	14%	13%	12%	11%	9%	6%
75%-perc. SPR DG 123	400%	243%	142%	86%	52%	33%	21%	17%	17%	16%	16%	17%	16%
75%-perc. SPR DG 135	445%	277%	167%	105%	65%	40%	25%	21%	20%	20%	20%	22%	23%
95%-perc. SPR DG 107	993%	546%	299%	173%	97%	58%	35%	24%	20%	17%	15%	12%	9%
95%-perc. SPR DG 123	1213%	703%	398%	241%	144%	85%	48%	32%	27%	23%	20%	18%	18%
95%-perc. SPR DG 135	1332%	784%	449%	275%	168%	103%	59%	41%	35%	29%	25%	24%	24%

Bij een hogere dekkingsgraad worden de transitie-effecten op basis van de gemiddelde reële pensioenuitkering voor alle leeftijdsgroepen hoger. Bij de laagste en hoogste getoonde dekkingsgraden worden de uitkomsten nog als evenwichtig beschouwd. Hierbij wordt opgemerkt dat bij een dekkingsgraad lager dan 107% de uitkomsten niet wenselijk zijn. De kans dat de dekkingsgraad wegzakt naar de minimum invaardeckingsraad wordt als klein geacht.

Netto profijt

De volgende figuur geeft een weergave van het netto profijt-effect bij de verschillende dekkingsgraden. Bij DG 135% hebben alle gepensioneerde maatmensen een positief delta netto profijt. Bij DG 107% en 123% hebben net gepensioneerden een beperkt negatief delta netto profijt. Een hogere dekkingsgraad leidt tot een meer positieve uitkomst voor gepensioneerden, omdat men een hoger pensioenvermogen

meekrijgt bij overgang naar SPR en dat telt voor ouderen zwaar mee. De meeste slapers hebben een negatief delta netto profijt. Een hogere dekkingsgraad leidt in beginsel tot een meer negatieve uitkomst voor de meeste slapers. Reden: bij een hoge dekkingsgraad komt FTK er verhoudingsgewijs goed uit (incl. veel inhaaltoeslag). Vanwege het toebedelen van extra vermogen aan slapers zijn de verschillen echter beperkt.

Transitie-effecten bij verschillende rentestanden

Ook de actuele rente op het moment van transitie speelt een belangrijke rol op de evenwichtigheid van de gemaakte afspraken. Zo heeft de hoogte van de rente een directe impact op de dekkingsgraad. Daarom hebben de sociale partners de impact die een hogere of lagere rente dan op het moment van schrijven van dit transitieplan onderzocht. Daarbij hebben de sociale partners geanalyseerd wat de impact is van een rente die op moment van invaren 1%-punt lager of hoger ligt ten opzichte van de rentestand op 30 augustus 2024.

pensioenverwachtingen

Onderstaande tabel geeft een weergave van de transitie-effecten op basis van de gemiddelde reële pensioenuitkering voor de verschillende rentestanden in goedweer, slechtweer en in het geval van de mediaan.

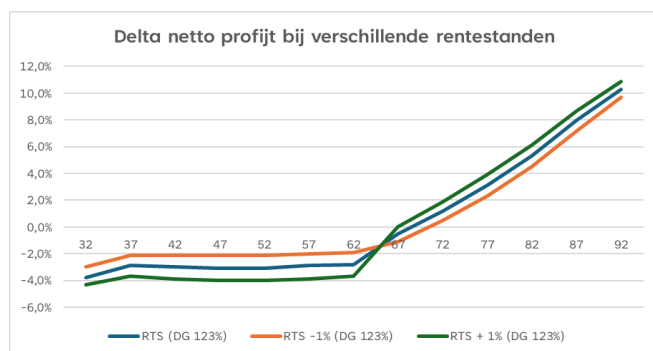
	Slapers & gepensioneerden												
<i>leeftijd maatmens:</i>	32	37	42	47	52	57	62	67	72	77	82	87	92
5%-perc. SPR RTS	-62%	-56%	-48%	-39%	-26%	-15%	-7%	-2%	-1%	2%	5%	7%	11%
5%-perc. SPR RTS+1	-65%	-58%	-48%	-36%	-22%	-10%	-4%	2%	2%	5%	7%	9%	11%
5%-perc. SPR RTS-1	-58%	-54%	-48%	-41%	-30%	-20%	-13%	-7%	-5%	-1%	3%	6%	10%
25%-perc. SPR RTS	6%	-6%	-9%	-8%	-4%	-2%	1%	4%	7%	9%	11%	12%	13%
25%-perc. SPR RTS+1	-7%	-13%	-11%	-6%	0%	3%	6%	10%	12%	12%	13%	14%	14%
25%-perc. SPR RTS-1	22%	3%	-6%	-9%	-8%	-7%	-4%	-1%	3%	6%	8%	10%	12%
mediaan SPR RTS	128%	70%	39%	24%	15%	12%	10%	10%	12%	13%	14%	14%	15%
mediaan SPR RTS+1	90%	48%	29%	21%	17%	16%	14%	16%	16%	17%	17%	16%	16%
mediaan SPR RTS-1	177%	99%	54%	29%	16%	9%	5%	5%	6%	8%	10%	12%	13%
75%-perc. SPR RTS	400%	243%	142%	86%	52%	33%	21%	17%	17%	16%	16%	17%	16%
75%-perc. SPR RTS+1	315%	193%	116%	74%	48%	34%	24%	22%	21%	21%	20%	19%	18%
75%-perc. SPR RTS-1	513%	304%	174%	102%	57%	33%	18%	12%	12%	12%	12%	14%	14%
95%-perc. SPR RTS	1213%	703%	398%	241%	144%	85%	48%	32%	27%	23%	20%	18%	18%
95%-perc. SPR RTS+1	980%	583%	342%	215%	133%	81%	48%	36%	31%	27%	23%	21%	20%
95%-perc. SPR RTS-1	1516%	854%	466%	272%	157%	90%	48%	29%	24%	19%	17%	15%	16%

In mediaan is SPR altijd hoger dan FTK. Bij een lagere initiële RTS komen slapers beter uit voor maatmensen jonger dan circa 50 jaar. Hierbij speelt dat men bij een lagere RTS een hoger vermogen

initieel krijgt. Ook lopen jonge slapers meer beleggingsrisico dan oudere slapers. Voor oudere slapers is RTS+1 juist wat beter. Hierbij speelt mee dat de RTS initieel fors daalt in de p-set, hetgeen voor FTK minder gunstig is bij een hogere startrente (55% rente afdekking in FTK en hogere rente afdekking in SPR). In slecht weer is SPR nagenoeg altijd lager dan bij het FTK. Oudere gepensioneerden gaan er wel nog steeds op vooruit een verandering in rente heeft weinig impact op deze deelnemers.

Rond leeftijd 42 is er nauwelijks verschil bij een andere RTS. Bij een lagere initiële RTS gaan jongere slapers er minder op achter uit en bij een hogere RTS juist meer. In goed weer is SPR altijd hoger dan FTK. Bij een lagere initiële RTS komen jonge slapers beter uit. Voor oudere slapers is verschil verhoudingsgewijs lager.

Netto profijt

De delta netto profijt voor slapers is hoger (lager) als de RTS daalt (stijgt). Het hogere startvermogen speelt hierbij een rol. Vanwege het verschuiven van vermogen zijn de verschillen echter gering. Bij de gepensioneerden speelt deels het omgekeerde effect, zij het dat de verschillen niet fors zijn.

Op basis van onze analyses concluderen de sociale partners dat de gemaakte afspraken robuust zijn voor zowel een lagere als een hogere rente van 1%-punt. Op basis van de analyses concluderen de sociale partners dat de rente op moment van invaren een relatief beperkte impact heeft op de algehele evenwichtigheid van de gemaakte afspraken.

Zodoende zijn de sociale partners van mening dat de gemaakte afspraken in ieder geval gelden binnen een bandbreedte voor de hoogte van de rente van +/-1%-punt ten opzichte van de 30-jaars wettelijke rente per 31 augustus 2024. Per 31 augustus 2024 bedroeg de 30-jaars wettelijke rente 2,3%, wat betekent dat de door ons gemaakte afspraken gelden binnen een bandbreedte voor de 30-jaars rente van 1,3% tot 3,3%.

Conclusies gevoeligheidsanalyses

Op grond van de gemaakte berekeningen wordt door de sociale partners op de volgende wijze wordt omgegaan met schokken tijdens de transitieperiode:

- bij een invaardekkingsgraad van 107% of hoger en een 30-jaars wettelijke rente tussen 1,3% en 3,3% zijn de afspraken in dit transitieplan van toepassing;
- wordt hieraan kort vóór de beoogde invaardatum van 1 oktober 2026 niet aan voldaan dan hebben de sociale partners besloten het verzoek tot invaren in te trekken en de transitie naar de Wtp uit te stellen tot een latere datum. De sociale partners gaan dan met STAP in gesprek over de te nemen stappen om en de voorwaarden waaronder alsnog gaat worden ingevaren.

Procedurele afspraken richting transitie

In dit transitieplan zijn een aantal randvoorwaarden vastgelegd waaraan de transitie naar de nieuwe pensioenregeling dient te voldoen. Deze voorwaarden komen terug in de verschillende bandbreedtes die door sociale partners zijn vastgesteld:

- Kwantitatieve bandbreedtes transitie-maatstaven

- Bandbreedte dekkinggraad bij invaren
- Bandbreedte renteniveau bij invaren

Richting het invaarmoment zal het bestuur van Stap een formeel go/no-go-besluit moeten nemen omtrent invaren. Als onderdeel van dit besluit zullen de transitie-effecten herberekend worden op basis van de op dat moment meest recente door DNB gepubliceerde scenarioset. Met deze berekeningen wordt getoetst of het voorliggende transitie-besluit past binnen de afspraken en grenzen die tussen sociale partners en met Stap overeengekomen zijn. Bij deze berekening zullen de volgende uitgangspunten worden gebruikt:

- de berekening van de transitie-effecten vindt plaats op basis van de maatmensen die zijn afgeleid van de gemiddelde samenstelling van een cohort. Een cohort is gedefinieerd als deelnemers van hetzelfde geboortjaar. Hiermee is dus niet gegarandeerd dat transitie-effecten voor alle deelnemers, zoals gecommuniceerd via het transitie-UPO, ook binnen deze grenzen vallen;
- de berekeningen zullen uitgaan van de op dat moment meest recente versie van de financiële opzet en het strategisch beleggingsplan van de betreffende pensioenkring;
- de berekeningen worden uitgevoerd op basis van de meest recente door DNB gepubliceerde P- en Q-scenarioset.

Stap zal de sociale partners informeren over de uitkomsten van deze berekening. Wanneer er sprake is van een overschrijding van een van de bandbreedtes zal Stap met de sociale partners in overleg treden en zal gezamenlijk een beoordeling plaatsvinden of er met deze resultaten wel of niet sprake is van een evenwichtige transitie. Een overschrijding van een bandbreedte betekent niet noodzakelijkerwijs dat er niet langer sprake is van een evenwichtige transitie. Maar met het overschrijden van deze grens wordt wel het proces in gang gezet om gezamenlijk de uitkomsten integraal te beoordelen en niet zonder aanvullende goedkeuring in te varen. In dit proces zullen ook het belanghebbendenorgaan van de Pensioenkring Ballast Nedam worden betrokken. Wanneer de resultaten binnen de gestelde bandbreedtes blijven is een aanvullende goedkeuring niet nodig.

Over onvoorziene gevallen treden sociale partners met Stap in overleg. Mocht in een bepaald scenario een beperkte herverdeling van het vermogen nodig zijn (maximaal 0,5%) zodat de evenwichtigheidsafweging niet in het geding komt dan is Stap hiertoe bevoegd.

12. Beoordeling/conclusies

12.1 Eindbeoordeling

De evenwichtigheid van alle afspraken over de transitie is vastgesteld aan de hand van een gezamenlijk tussen de sociale partners en Stap opgesteld beoordelingskader.

De sociale partners zijn van mening dat er sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling. Hierbij bekijken de sociale partners de evenwichtigheid van de totale transitie voor de gewezen deelnemers, nabestaanden en gepensioneerden. De evenwichtigheid wordt beoordeeld aan de hand van de vooraf vastgestelde transitiedoelstellingen:

1. *Ten minste gelijke uitkering voor en na transitie voor pensioengerechtigden.*
2. *Verwachte gemiddelde reële uitkeringen (over uitkeringsduur) voor en na transitie minimaal gelijk*
3. *Starten met een goede (robuuste) regeling in de nieuwe pensioenstelsel*
4. *Bij transitie mogen er niet te grote verschillen in uitkomsten zijn tussen deelnemersgroepen en/of leeftijdscohorten*

De doelstellingen zijn voor de verschillende belanghebbende getoetst op basis van de kwantitatieve maatstaven (pensioenverwachtingen en netto profijtuutkomsten).

Pensioenverwachtingen

De sociale partners hebben bij de kwantitatieve beoordeling van de algehele evenwichtigheid een zwaarder gewicht toegekend aan de wijziging in het verwachte pensioen en pensioen in slechtweer. Deze maatstaf komt in grote lijnen overeen met hetgeen via de uniforme pensioenoverzichten gecommuniceerd zal worden aan deelnemers. Daarnaast achten de sociale partners deze maatstaf begrijpelijker. Voor de verwachtingsmaatstaf is het streven dat deze voor iedereen ten minste groter is dan 0% in de mediaan. Dat wil zeggen dat naar verwachting niemand in zijn pensioen er op achteruit gaat. Om dit te beoordelen kijken de sociale partners per leeftijd naar de uitkomsten voor een gemiddelde slaper en gepensioneerde. Daarbij kunnen de sociale partners niet garanderen dat er geen specifieke gevallen kunnen optreden waar dit streven helaas niet gerealiseerd wordt.

Ten aanzien van de verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, in het geval van de mediaan en in goed weer constateren de sociale partners het volgende:

- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling is in het mediane en het goed weer scenario voor zowel gewezen deelnemers als gepensioneerden, en onder de verschillende doorgerekende dekkingsgraden (beduidend) groter dan 0%. Ofwel: de verwachte pensioenuitkeringen onder de nieuwe pensioenregeling zijn in het mediane en goed weer scenario voor de verschillende deelnemersgroepen in verschillende financiële situaties op het transitiemoment (beduidend) hoger dan de verwachte pensioenuitkeringen onder de huidige pensioenregeling.
- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering onder de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling is in het slecht weer scenario voor de slapers lager dan 0%. Voor het leeftijdscohort van de gepensioneerden 67 tot en met 72 is het resultaat iets kleiner dan 0%. Voor de groep gepensioneerden ouder dan 72 zijn de resultaten hoger dan 0%.
- Voor gepensioneerden is de nieuwe pensioenregeling bij de verschillende doorgerekende dekkingsgraden op het transitiemoment een verbetering. Oorzaken zijn het eerder en meer verhogen van de ingegane uitkeringen dan in de huidige pensioenregeling en, bij een

dekkingsgraad op het transitiemoment van hoger dan circa 107%, het extra vermogen dat bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling wordt meegegeven. Deze verbetering kan ook worden gezien als inhaalslag voor de toeslagachterstand uit het verleden.

Netto profijtberekeningen

Aan de uitkomst van het netto profijt hebben de sociale partners meegenomen in de besluitvorming, maar wordt hieraan een minder zwaar gewicht toegekend. Netto profijtberekeningen tonen de door Stap te nemen beleidsbeslissingen in onderlinge samenhang en brengen de gevolgen daarvan voor de diverse generaties in termen van netto profijt in beeld. De beleidsbeslissingen van toedeling van het vermogen bij invaren en initiële vulling van de solidariteitsreserve zullen door Stap afzonderlijk op evenwichtigheid getoetst worden op basis van verwachte pensioenuitkeringen in drie scenario's en het netto profijt. Sociale partners realiseren zich dat netto profijt berekeningen complex en lastig uitlegbaar zijn. Daarbij komt dat de uitkomsten sterk gestuurd worden door de gebruikte DNB-scenarioset en de modellering van de pensioencontracten. Om deze reden worden de uitkomsten van netto profijtberekeningen alleen als toetsing gebruikt en niet voor vaststelling van beleid.

De Sociale partners hebben geconstateerd dat de uitkomsten van de uitgevoerde netto profijtberekeningen binnen de door hen gekozen bandbreedtes blijven. De bandbreedtes zijn zodanig vastgesteld dat op korte termijn (dus voor oudere generaties) het netto profijt niet negatief is: de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel dient immers naar verwachting positief uit te vallen. Op langere termijn (ofwel voor jongere generaties) wordt gestreefd naar een positief netto profijt, maar er wordt ook een (beperkt) negatief netto profijt geaccepteerd, ook rekening houdend met de onzekerheid die met dergelijke lange termijn waardering gepaard gaat. Randvoorwaarde voor de acceptatie van een negatief netto profijt is dat het geambieerde pensioenresultaat onder het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting wordt behaald. Dit laatste is het geval.

Vooruitgang nieuwe regeling

Op basis van een dekkingsgraad van 123% wordt een vooruitgang verwacht van de pensioenuitkering. Deze is met het voorliggende invaarverzoek evenwichtig over de verschillende leeftijdscohorten gespreid. Daarnaast zorgt het sturen op een minimale gewenste invaardekkingsgraad van 107% ervoor dat de pensioenuitkeringen en de opgebouwde pensioenen op het invaarmoment niet lager zijn dan in de huidige regeling. Daarmee wordt voldaan aan doelstelling 1. Indien dit niet haalbaar is worden Stap en het BO van Pensioenkring Ballast Nedam hierover geïnformeerd.

12.2 Conclusie

Op basis van de kwantitatieve maatstaven is de evenwichtigheid op totaal niveau kwalitatief beoordeeld. De beoordeling van de evenwichtigheid is in de volgende tabel opgenomen

Doelstelling	Doelstelling behaald?
Ten minste gelijke uitkering voor en na transitie voor de pensioengerechtigden	
Verwachte gemiddelde reële uitkeringen (over uitkeringsduur) voor en na transitie minimaal gelijk	

Robuuste start nieuwe regeling
(huidige pensioengerechtigden en toekomstige pensioengerechtigden)

Geen te grote verschillen tussen groepen en leeftijdscohorten

De sociale partners constateren dat op basis van de kwantitatieve uitkomsten de transitie in het belang is van alle deelnemers. De sociale partners trekken hieruit de conclusie dat voldaan wordt aan de door haar gestelde voorwaarden aan de evenwichtigheid van de transitie en is derhalve van mening dat er sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling. Alleen in het slecht weer scenario zijn er negatieve effecten waargenomen. Voor de slapers geldt dat de schokken extremer zijn dan voor gepensioneerden. Zo is het effect in het goed weer scenario voor slapers weer fors hoger dan voor de gepensioneerden. Alle berekeningen zijn in beginsel gemaakt voor een dekkingsgraad van 123% (31 augustus 2024). Ook bij de dekkingsgraden 107% en 135% wordt aan alle transitiedoelstellingen voldaan en wordt de transitie als evenwichtig beoordeeld.

12.3 Samenvatting

De pensioenregeling van Ballast Nedam kent momenteel een collectief karakter, waar iedere deelnemer een bijdrage heeft geleverd aan de huidige stand van de dekkingsgraad. Bij de overgang wordt er gekeken naar de effecten naar de toekomst toe. De sociale partners volgen in beginsel de standaardkeuzes vanuit de wetgeving waarbij wordt gekeken naar het behalen van de transitiedoelstellingen. Omdat er een achterstand in indexatie is, is om deze reden besloten dat er wordt afgeweken van de standaardregel door een eventueel overschot in 1 jaar naar rato te verdelen. Dit is een positief effect voor de gepensioneerden. Naar oordeel van de sociale partners is een evenwichtig inbaarverzoek gedaan in dit transitieplan en kan gesteld worden dat de transitie naar de nieuwe regeling in het belang is van alle gewezen deelnemers (slapers) en gepensioneerden.

13. Communicatie

Dit transitieplan wordt beschikbaar gesteld aan alle gewezen deelnemers, gewezen partners en gepensioneerden om te raadplegen. Ballast Nedam overlegt het transitieplan na vaststelling aan Stap. Stap stelt het transitieplan op zijn website beschikbaar, eventueel op een besloten deel van de website.

14. Ondertekening

Dit transitieplan is vastgesteld op 25 augustus 2025 te Nieuwegein,

Namens de werkgever:

Namens de Centrale Ondernemingsraad:

L. Kok
HR Directeur

J. van de Water
Lid van de Pensioencommissie

O.P. Padberg
Lid Raad van Bestuur

H. Kocak
Chief Financial Officer

15. Bijlagen

Bijlage 1 - Huidige pensioenregeling Ballast Nedam

STAP voert op dit moment één pensioenregeling uit. In deze bijlage is deze pensioenregeling samengevat.

Tabel B.1 Huidige regeling

Kenmerk	Beschrijving
Soort pensioenregeling	• Uitkeringsovereenkomst (middelloonregeling)
Deelname	• Geen nieuwe toetreding, per 1 januari 2016 vind er geen opbouw meer plaats in deze regeling. Het betreft een gesloten regeling voor bestaande (gedeeltelijk) arbeidsongeschikte deelnemers, slapers en gepensioneerden
Pensioenrichtleeftijd	• 67 jaar
Ouderdomspensioen	• Premievrij opgebouwd ouderdomspensioen
Partnerpensioen	• Jaarlijks levenslang partnerpensioen (opbouwbasis): 70% van het premievrije opgebouwde ouderdomspensioen
Wezenpensioen	• Tijdelijk tot leeftijd 18 jaar van het kind of bij studie tot uiterlijk 27 jaar (opbouwbasis): 14% van het opgebouwde premievrije ouderdomspensioen
Jaarlijkse toeslagverlening/indexatie	• Voorwaardelijk, (alleen) te financieren uit het beleggingsrendement
Keuzemogelijkheden	• Pensioenvervroeging vanaf leeftijd 60 jaar en pensioenuitstel tot uiterlijk 70 jaar • Variatie ouderdomspensioen (hoog/laag) • Deeltijdpensioen

Bijlage 2 - Reactie Vereniging van gepensioneerden Ballast Nedam

De sociale partners hebben aan de gepensioneerdenvereniging Ballast Nedam de conceptversie van het transitieplan gestuurd met daarin alle inhoudelijke voornemens. De gepensioneerdenvereniging Ballast Nedam heeft daarop gereageerd als volgt:

Stap Pensioen
Akkoord VP BN.pdf

In een eerder overleg met sociale partners op 10 december 2024 had de vereniging haar kritiekpunten op de voorkeursvariant van de regeling voor overgang naar het nieuwe pensioenstelsel kenbaar gemaakt. Hierop hebben sociale partners op 12 maart 2025 als volgt gereageerd:

S-2025-0407 reactie
commentaar Vvg v2.

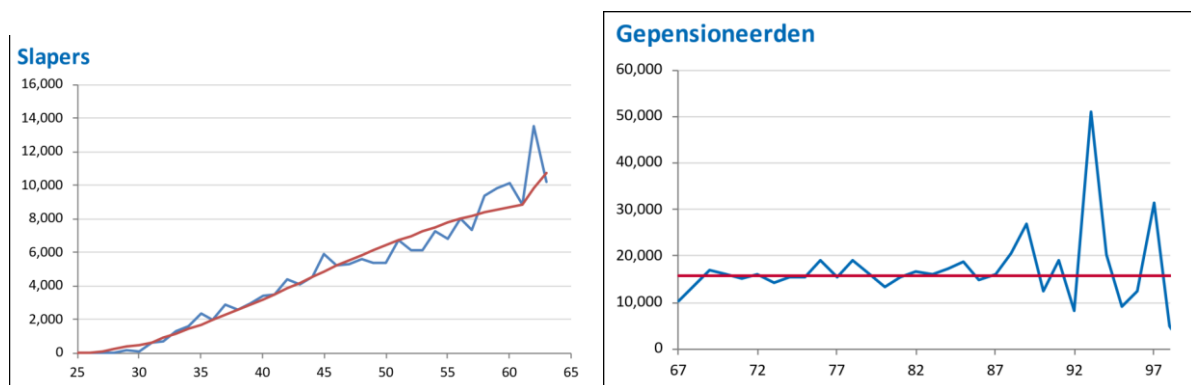
Bijlage 3 - Veronderstellingen bij berekeningen

Algemeen

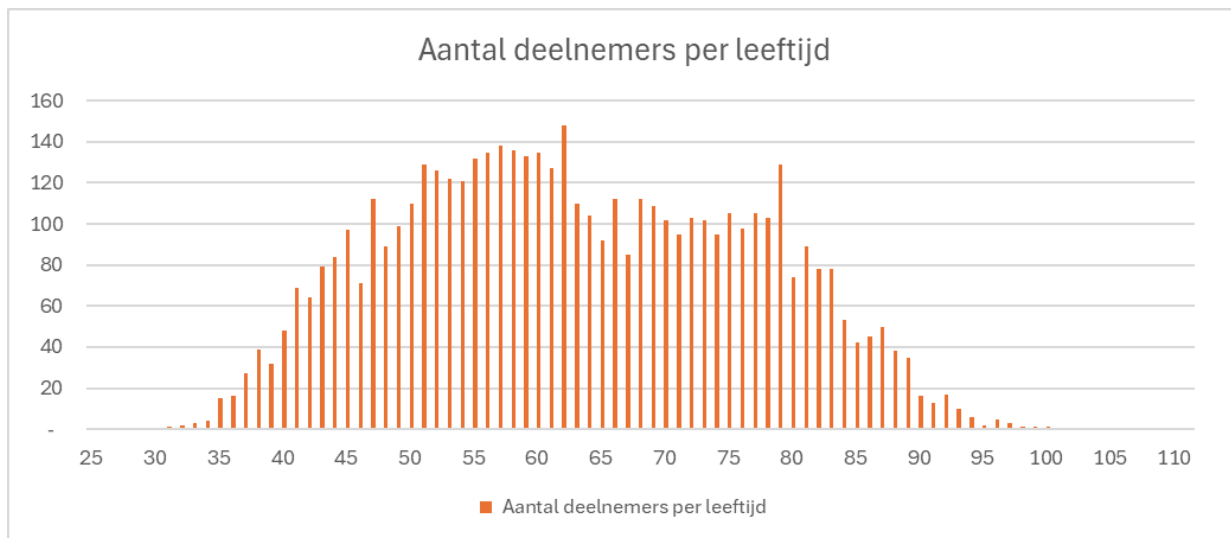
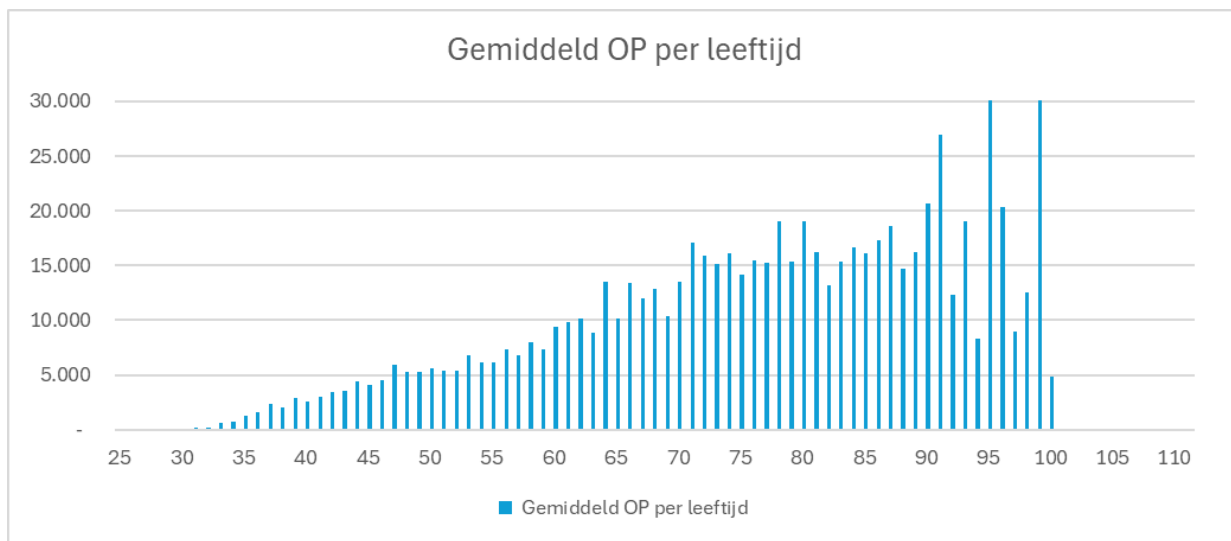
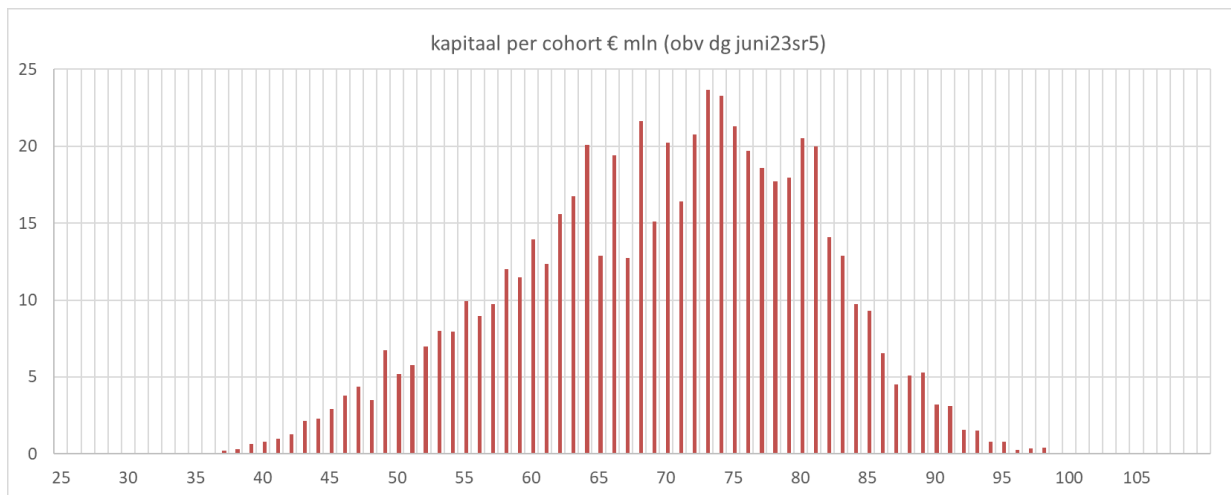
- Deelnemersbestand: voorziening ultimo 2023 en opbouw/premiekasstroom primo 2024
- Doorrekening o.b.v. DNB scenariosets 2024 Q3 (P-set en Q-set)
- Pensioenrichtleeftijd 67 jaar
- Overlevingstafel AG 2022 met de kringspecifieke ervaringssterfte (o.b.v. het Demographic HorizonsTM Model van Aon 2022).
- Géén onderscheid in mannen en vrouwen: de prognosetafels zijn uniseks
- Er wordt geen rekeningen gehouden met uitdiensttreding (ontslagkansen)
- Dekkingsgraad eind augustus 2024, na aftrek MVEV en OR: 121%

Maatmensen

- Inzicht krijgen in uitkomsten via maatmensen
- Leeftijden 32, 37, 42, 47, 52, 57, 62, 67, 72, 77, 82, 87, 92, 97 (uitgaande van pensioenleeftijd 67 jaar)
- Maatmensen 32-62 betreffen slapers en 67-97 gepensioneerden
- Maatmensen gebaseerd op daadwerkelijke deelnemersbestand
- Het opgebouwd ouderdomspensioen (OP) aanspraak / recht van de maatmensen wordt gebaseerd op het deelnemersbestand. Bijgaande figuren tonen het gemiddelde opgebouwd OP recht (in €) per leeftijd. Voor de maatmensen wordt een vloeiende lijn erdoor getrokken. Partnerpensioen wordt verondersteld 70% van OP te bedragen

- De OP rechten en aanspraken worden in een kapitaal omgezet via de Standaardmethode, onderstaand figuur toont de verdeling van kapitaal per geboortejahr, o.b.v. de dekkingsgraad van juni 2023 van 119% (en 5% omvang solidariteitsreserve en inhouden van 2% voor MVEV en overig) alleen OP rechten worden meegenomen

FTK

- Beleggingsbeleid (modellering): 56% vastrentend en 44% zakelijk waarden
- Renteaftrekking: 55%

- Maatstaf voor toeslag 100% CPI
- Beleid (inhaal)toeslagverlening (modellering):
 - toeslagen alleen Géén toeslag bij beleidsdekkingsgraad < 110%.
 - 100% toeslag van maatstaf bij beleidsdekkingsgraad boven “TBI grens”.
 - Bij een beleidsdekkingsgraad van (bijv.) circa 117% en een CPI van 2% kan circa 1% toeslag worden gegeven indien TBI grens is 124%.
 - De TBI grens is afhankelijk van o.a. het renteniveau en de bestandsontwikkeling. Deze grens wordt gebaseerd op maximum
 - rendement op aandelen van 5,2% en een maatstaf van 100% CPI van 2,0%. Het ingroeipad voor CPI wordt meegenomen bij bepaling.
 - Inhaaltoeslag: boven TBI grens. Maximaal 20% van meerdere aan inhaaltoeslag verlenen.
 - Periode van inhaaltoeslag: geen beperking (modelmatig 50 jaar). Initiële achterstand (incl. kortingen) is circa 41%. Er wordt een verfijning meegenomen, om te corrigeren voor deelnemers die niet recht hebben op het inhalen van de volledige achterstand
- Kortingsbeleid:
 - Korten o.b.v. 1) 5 jaren achtereen onder MVEV of 2) Herstelplanrestrictie
 - Bij 5 jaren achtereen onder MVEV (6 meetmomenten: 5X beleidsdekkingsgraad en laatste keer actuele dekkingsgraad) wordt gekort, zodanig dat dekkingsgraad zich direct op niveau van MVEV bevindt. Het onvoorwaardelijk korten wordt over 10 jaren gespreid. Voorbeeld: indien na het 5e jaar de actuele dekkingsgraad is 94%, bedraagt de onvoorwaardelijke korting 10%: deze wordt gespreid over 10 jaren, zodat er de komende 10 jaren elk jaar sprake is van het (onvoorwaardelijk) korten van 1%. Bij een goed jaar kan er netto gezien na deze eerste korting in enig jaar sprake zijn van een positieve toeslag.
 - Bij een reservetekort (dekkingsgraad < VEV) geldt de eis dat in maximaal 10 jaren het VEV kan worden bereikt.
 - Indien dit niet het geval is: het korten van 1/10e van het verschil. Alleen de eerste korting is onvoorwaardelijk.
 - Aanname: er wordt uitgegaan van de maximum wettelijke toegestane parameters voor dit herstelplan.
 - Tijdelijke maatregelen ter voorkoming van pensioenverlagingen zijn buiten beschouwing gelaten.

WTP

- Beleggingsmix:
 - zakelijke waarden tot 53 jaar: 90%
 - lineaire daling vanaf 53 jaar naar 40% op 68 jaar, daarna gelijkblijvend
 - rentematching tot 53 jaar: 0%, lineaire stijging vanaf 53 jaar naar 100% op 68, daarna gelijkblijvend
- Spreidingstermijn invaren 1 jaar
- Collectieve uitkeringsfase
- Projectierendement voor bepaling uitkering: zuivere risicovrije rentecurve
- Spreiding rendementen in uitkeringsfase: 3 jaar, geheugenloos
- Solidariteitsreserve:
 - vullen solidariteitsreserve:
 - start: 4% van totale vermogen
 - doorlopend: bij pensionering 5% van het overrendement van gepensioneerden
 - uitdelen (vermogen): vanaf omvang 6% (van totale vermogen)
 - uitdelen (uitkering): daling jaar op jaar uitkering, maximale onttrekking 100% (voor zover mogelijk) met een maximum van 20% in enig jaar

Bijlage 4 – Bandbreedtes en ondergrenzen

De nieuwe pensioenregeling en de transitie zijn door sociale partners als geheel beoordeeld op evenwichtigheid. De gehanteerde maatstaven inzake evenwichtigheid zijn relatieve verandering van pensioenbedragen, de relatieve verandering in netto profijt.

Maatstaf: relatieve verandering verwachte (mediaan) pensioenuitkering (slaper en gepensioneerd)

- Voor de pensioenverwachtingen geldt in beginsel hoe hoger hoe beter. De effecten zijn voor jongeren per definitie groter dan voor ouderen, vanwege het veronderstelde beleggingsrisico en de langere horizon. De sociale partners hebben daarom geen bovengrens gehanteerd.
- De ondergrens relatieve verandering verwacht pensioenuitkering is voor alle leeftijden en voor alle deelnemersgroepen 0%. De motivering bij deze ondergrens is gelegen in het uitgangspunt dat de gemiddelde deelnemer er door de transitie naar verwachting niet op achteruit mag gaan.

Ondergrens relatieve verandering verwachte pensioenuitkering

Leeftijd	32-42	42-52	52-62	62-72	72-82	82-92	92+
Slapers	0%	0%	0%	0%			
Gepensioneerden				0%	0%	0%	0%

Maatstaf: relatieve verandering slechtweer (5% percentiel) pensioenuitkering (voor slaper en gepensioneerd)

Ondergrens relatieve verandering slechtweer pensioenuitkering

Leeftijd	32-42	42-52	52-62	62-72	72-82	82-92	92+
Slapers	-65%	-49%	-30%	-13%			
Gepensioneerden				-13%	-5%	-2%	-1%

- Het nieuwe stelsel kent een meer risicovol beleggingsbeleid, wat in slechtweer slechter uitpakt dan de huidige pensioenregeling. Tegenover de verslechtering in slechtweer staat een forse verbetering in goedweer. Daarnaast zal bij de transitie worden getoetst dat de verbetering in goedweer ten minste zo groot zal zijn als de verslechtering bij slechtweer. Dit vinden de sociale partners namelijk een belangrijk punt om de mogelijke verslechtering bij slechtweer te accepteren.
- Voor gepensioneerden geldt bescherming via de solidariteitsreserve, maar die geeft geen garantie tegen pensioenverlaging.
- Doordat slapers geen toekomstige opbouw hebben is voor hen de volatiliteit op jongere leeftijden (vanwege het leeftijdsafhankelijk risicoprofiel) fors hoger dan voor oudere slapers. Dit komt terug in de ondergrenzen.

Maatstaf: relatieve verandering goedweer (95% percentiel) pensioenuitkering (slaper en gepensioneerd)

- In beginsel geldt hoe hoger hoe beter. De sociale partners hebben daarom geen bovengrens gehanteerd.
- De effecten zijn voor jongeren per definitie groter dan voor ouderen, vanwege het veronderstelde beleggingsrisico en de langere horizon.

Maatstaf: relatieve wijziging van netto profijt (voor actief, slaper, gepensioneerd)

Bandbreedte relatieve verandering netto profijt

Leeftijd	32-42	42-52	52-62	62-72	72-82	82-92	92+
Slapers	-5,0%;- 2,1%	-5,0%;- 2,1%	-4,2%;- 1,3%	- 3,7%;3,1%			
Gepensioneerden				- 3,7%;3,1%	-0,2% + 8,5%	+0.6% ; +16%	+1,2% ; +16%

- Netto profijt effecten zijn sterk afhankelijk van de economische set, financiële omstandigheden op het moment van invaren en de horizon van de deelnemer. De bandbreedtes zijn daarom redelijk ruim ingestoken.
- Voor slapers is, analoog aan de ondergrens van de relatieve verandering van de pensioenuitkering in slechtweer, de bandbreedte voor jonge slapers ruimer dan voor oudere slapers.

Bijlage 5 - Begrippenlijst

In dit transitieplan zijn de volgende begrippen en definities opgenomen.

Actieve deelnemer

werknemer die op grond van zijn arbeidsovereenkomst pensioen verwerft/verwerven

Afschaffing doorsneesystematiek

iedere deelnemer krijgt dezelfde pensioenaanspraak toegekend in het huidige systeem, maar de waarde van de aanspraak (voorziening) is leeftijdsafhankelijk. De premie-inleg is voor iedere deelnemer gelijk, maar daarmee is de opbouw versus de premie-inleg leeftijdsafhankelijk. Dit mag niet meer onder de Wtp.

Arbeidsongeschiktheid

de toestand waarin een deelnemer als rechtstreeks en uitsluitend gevolg van ziekte of ongeval niet in staat is om de werkzaamheden als overeengekomen te verrichten.

Beschermingsrendement

de vermogensbijschrijving die ervoor zorgt dat de, uit het opgebouwde pensioenvermogen te financieren, toekomstige pensioenuitkeringen en lopende pensioenuitkeringen nominaal stabiel blijven, dat wordt gefinancierd vanuit het totaal behaalde rendement, waarbij toedelingsregels worden gehanteerd

Collectieve uitkeringsfase

een collectief vermogen belegd tegen een uniform beleggingsbeleid van alle gepensioneerden waarbij iedere deelnemer een gelijke bij- of afschrijving van de resultaten op zijn of haar vermogen krijgt.

DNB

De Nederlandse Bank, de toezichthouder op onder meer pensioenfondsen

DNB-scenarioset

een set van 2.000 of 10.000 economische scenario's met ontwikkelingen op het gebied van rente, inflatie en aandelen. Deze worden gebruikt voor onder andere het aantonen van evenwichtigheid in de transitiefase.

Doorsneesystematiek

iedere deelnemer krijgt dezelfde pensioenaanspraak toegekend in het huidige systeem, maar de waarde van de aanspraak (voorziening) is leeftijdsafhankelijk. De premie-inleg is voor iedere deelnemer gelijk, maar daarmee is de opbouw versus de premie-inleg leeftijdsafhankelijk.

Financieel toetsingskader (FTK)

onderdeel van de Pensioenwet. Hierin zijn de wettelijke financiële eisen aan pensioenfondsen vastgelegd. Het FTK stelt voorwaarden aan de financiële gezondheid van een pensioenfonds en is opgebouwd rond de principes van marktwaardering, risico-gebaseerde financiële eisen en transparantie. In dit transitieplan wordt met het FTK verwezen naar de huidige ("oude") regels.

Gepensioneerde

degene voor wie het ouderdomspensioen reeds is ingegaan.

Goedweer scenario

het scenario van De Nederlandsche Bank, waarbij nog maar 5% van alle scenario's beter scoort dan dit scenario.

Invaardekkingsgraad

de dekkingsgraad die een pensioenfonds of een pensioenkring nodig heeft om te komen tot een verantwoorde, uitlegbare en evenwichtige overstap naar de uitvoering van de gewijzigde pensioenovereenkomsten.

Invaren

de interne collectieve waardeoverdracht (ook wel: omzetten) van de huidige pensioenaanspraken en rechten naar individuele pensioenvermogens. Met invaren wordt de omzetting naar de nieuwe regeling bedoeld.

Korten

verminderen van opgebouwde en ingegane pensioenen vanwege de financiële positie van het pensioenfonds of de pensioenkring.

Maatmens(model)

een fictieve persoon die als vergelijking ("modelpersoon") gebruikt wordt. Een maatmens wordt bijvoorbeeld gebruikt om uitkomsten van rekenmodellen weer te geven.

Macrolanglevenrisico

het risico dat we als totale bevolking steeds ouder worden en daarmee gemiddeld langer een pensioenuitkering moeten krijgen. Dit ziet toe op de gemiddelde levensverwachting van de totale bevolking.

Mediaan scenario

het rendementsscenario van De Nederlandsche Bank waarbij 50% van alle scenario's slechter en 50% beter scoort dan dit scenario.

Microanglevenrisico

het risico dat je als deelnemer ouder wordt dan op basis van de gemiddelde levensverwachting is verondersteld.

Middelloonregeling

uitkeringsovereenkomst op basis van het gemiddeld genoten loon. Jaarlijks wordt een aanspraak opgebouwd.

Minimaal vereist eigen vermogen

de absolute ondergrens voor het vermogen van een pensioenfonds of een pensioenkring.

Nabestaande

de (gewezen) partner en/of de kinderen van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde, die op grond van het pensioenreglement aanspraken op pensioen kan doen gelden.

Netto profijt

het verschil tussen de waarde van de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen en de waarde van de toekomstige premie-inleg op basis van een risicovrije scenarioset. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de opgebouwde pensioenaanspraken- en rechten, maar ook naar de in de toekomst op te bouwen pensioenrechten. Het netto profijt is een wettelijk verplicht te hanteren maatstaf bij de evenwichtige belangenafweging voor de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.

Operationele reserve (OR)

een reserve voor de dekking van operationele en verzekeringstechnische risico's. Hierbij valt te denken aan kostenrisico's, overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheid.

Ortec-methode

de solidariteitsreserve wordt aangewend om jaar-op-jaar pensioenverlagingen op te vangen. Zodra de uitkering wegens tegenvallende financiële resultaten lager dreigt te worden dan de voorgaande uitkering, wordt de solidariteitsreserve ingezet. De solidariteitsreserve vult de uitkering aan tot het niveau van de vorige uitkering. Om het beroep op de solidariteitsreserve te beperken worden alleen de huidige uitkering aangevuld en niet het gehele persoonlijke vermogen.

Overrendement

het saldo van het totaal behaalde rendement op de beleggingen, de ontwikkeling van de levensverwachting en het sterfteresultaat en het toebedeelde beschermingsrendement, op basis van de toedelingsregels

Partner

1. De man of vrouw met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is gehuwd;
2. De man of vrouw die als partner van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde is geregistreerd in de registers van de burgerlijke stand op grond van artikel 1:80a BW;
3. De ongehuwde man of vrouw, niet zijnde de geregistreerde partner en niet zijnde een bloed- of aanverwant in rechte- of zijlijn, met wie de ongehuwde (gewezen) deelnemer of gepensioneerde ten minste zes maanden een gezamenlijke huishouding voert en die via een notarieel samenlevingscontract door de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde - onder herroeping van een eventuele eerdere begunstiging van partnerpensioen - is aangewezen als begunstigde van het partnerpensioen en:
 - a) die door de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde schriftelijk bij het bestuur is aangemeld.
 - b) voor wie bij de aanmelding een bewijs is overlegd, waaruit ten genoegen van het bestuur blijkt dat er door de betrokkenen een notarieel samenlevingscontract is aangegaan, waarbij tevens de aanvangsdatum van de gezamenlijke huishouding is opgenomen.

Pensioengerechtigde

degene voor wie de pensioenuitkering reeds is ingegaan.

Pensioen(richt)leeftijd

de eerste dag van de maand waarin de deelnemer 67 jaar wordt.

Persoonlijk pensioenvermogen

het deel van de marktwaarde van de beleggingen van Pensioenkring Ballast Nedam dat is toegedeeld aan de individuele deelnemer, gewezen deelnemer, aanspraak- of pensioengerechtigde, inclusief het deel van het collectieve vermogen van Pensioenkring Ballast Nedam dat op grond van de interne collectieve waardeoverdracht ('invaren') op basis van artikel 150m van de Wtp is toegevoegd.

Projectierendement

dit wordt gebruikt bij de omzetting van persoonlijk pensioenvermogen naar pensioenuitkering. Het pensioenfonds stelt het projectierendement vast gegeven de wettelijke vereisten (zoals het aansluiten bij de risicohouding).

Scenarioset

Scenarioset is een set van 2.000 of 10.000 economische scenario's met ontwikkelingen op het gebied van rente, inflatie en aandelen. Deze worden gebruikt onder andere voor het aantonen van evenwichtigheid in de transitiefase.

Shoprecht

het recht om op de datum van pensioneren met het eigen pensioenkapitaal te gaan shoppen bij verschillende aanbieders om zo de hoogste (of beste) uitkering te krijgen. Voor deelnemers aan pensioenfondsen kan dit niet als het pensioenfonds een solidaire premieregeling heeft.

Slaper

een inactieve deelnemer waarvan de pensioenuitkering nog niet is ingegaan. De inactieve deelnemer heeft in het verleden premie betaald aan het pensioenfonds en heeft derhalve recht op een pensioenuitkering vanaf de pensioenrichtleeftijd.

Slechtweerscenario

het scenario van De Nederlandsche Bank, waarbij nog maar 5% van alle scenario's nog slechter scoort dan dit scenario.

Solidaire premieregeling

een premieregeling waarbij de premie collectief wordt belegd, de resultaten naar leeftijdscohorten worden toebedeeld en waarbij het voor pensioenuitkering bestemd vermogen gedurende de uitkeringsfase wordt aangewend voor financiering van een variabele uitkering.

Solidariteitsreserve

een collectieve vermogensreserve waarmee binnen van een solidaire premieregeling financiële mee- of tegenvallers kunnen worden gedeeld.

Standaardmethode

de wijze waarop het totale vermogen van het pensioenfonds net voor het invaren wordt toebedeeld aan de individuele deelnemers, via een eenvoudige benadering en berekening, die is gebaseerd op de dan aanwezige dekkingsgraad.

Toedelingsregels

de regels die de wijze bepalen waarop bij de solidaire premieregeling financiële mee- of tegenvallers als gevolg van het collectief gevoerde beleggingsbeleid, de ontwikkeling van de levensverwachting (macrolanglevens) en het sterfteresultaat (microlanglevens) via beschermingsrendementen en overrendementen in de voor pensioenuitkering bestemde vermogens of in de solidariteitsreserve worden verwerkt

Transitie-effecten

de verwachte impact op de pensioenuitkeringen als gevolg van de transitie. Hierbij wordt de vergelijking gemaakt tussen de verwachte uitkeringen onder de huidige regeling en de nieuwe regeling (inclusief het effect van invaren).

Uitkeringscollectief

het collectief van alle gepensioneerden. Binnen het uitkeringscollectief worden onder andere beleggingsrisico's gedeeld en is de procentuele fluctuatie van de nominale uitkering van alle pensioengerechtigde deelnemers van jaar op jaar gelijk.

Variabele uitkering

een pensioenuitkering die na ingang ervan kan stijgen of dalen afhankelijk van het behaalde rendement.

Voorziening

oftewel 'voorziening pensioenverplichtingen'. Dit is de actuariële waarde (verdiscontering) van de opgebouwde en pensioenaanspraken en -rechten.

Wtp

de afkorting voor de Wet toekomst pensioenen: het nieuwe toezichtsregime voor pensioenregelingen.

